

**नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कलाकार तथा कर्मचारी सेवासम्बन्धी नियमावली २०६७**

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ऐन, २०६४ को दफा ९(छ) तथा दफा ३५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रज्ञा प्रतिष्ठानले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

(१) यी नियमहरूको नाम नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, कलाकार तथा कर्मचारी सेवासम्बन्धी नियमावली २०६७ रहेको छ ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा :

- (क) **ऐन** भन्नाले नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ऐन, २०६४ सम्भन्तुपर्छ ।
- (ख) **प्रज्ञा-प्रतिष्ठान** भन्नाले नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई जनाउँछ ।
- (ग) **सभा** भन्नाले ऐनको दफा ७ बमोजिम प्राज्ञसभा सम्भन्तुपर्छ ।
- (घ) **प्राज्ञ-परिषद्** भन्नाले ऐनको दफा ११ बमोजिमको प्राज्ञपरिषद् सम्भन्तुपर्छ ।
- (ङ) **आयोग** भन्नाले ऐनको दफा २५ बमोजिमको सेवा आयोगलाई सम्भन्तुपर्छ ।
- (च) **कुलपति** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुलपतिलाई सम्भन्तुपर्छ ।
- (छ) **उपकुलपति** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको उपकुलपति सम्भन्तुपर्छ ।
- (ज) **सचिव** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सचिव सम्भन्तुपर्छ ।
- (झ) **पद** भन्नाले नेपाल प्रज्ञाप्रतिष्ठानको सेवामा सिर्जना भएको वा हुने पद सम्भन्तुपर्छ ।
- (ञ) **कलाकार** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थायी वा अस्थायी सेवामा रही काम गर्ने सङ्गीत, नृत्य र नाटकका कलाकार तथा निर्देशक समेत सम्भन्तुपर्छ ।
- (ट) **कर्मचारी** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थायी वा अस्थायी सेवामा रही काम गर्ने कर्मचारी सम्भन्तुपर्छ ।
- (ठ) **स्थायी सेवा** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थायी सेवा सम्भन्तुपर्छ ।
- (ड) **अस्थायी सेवा** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै योजना अवधिसम्मका लागि कुनै अस्थायी एवं म्यादी पदमा गरेको सेवा र स्थायी दरबन्दीको रिक्त पदमा अस्थायी रूपमा काम गरेको सेवा सम्भन्तुपर्छ ।
- (ढ) **प्रशिक्षक तथा निर्देशक** भन्नाले सङ्गीत, नृत्य र नाटक विषयमा तालिम दिने तथा त्यस्ता कार्यक्रमहरूको निर्देशन दिने कलाकार सम्भन्तुपर्छ ।
- (ण) **कार्यक्रम** भन्नाले रङ्गमञ्च तथा अन्यत्र गरिने सांस्कृतिक प्रदर्शनसम्बन्धी कार्यक्रमलाई जनाउनेछ ।
- (त) **परिवार** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार वा कर्मचारीसँग बस्ने वा निजले आफैले पालन-पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा, अविवाहिता छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहिता धर्मपुत्री, बाबु आमा वा सौतेनी आमा सम्भन्तुपर्छ र सो शब्दले पुरुष र अविवाहिता महिला कर्मचारीको हकमा निजका बाजे-बज्यै तथा विवाहिता महिला कर्मचारीको हकमा निजको सासू-ससुरालाई समेत जनाउँछ ।
- (थ) **तलब** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले सेवा प्रदान गरेबापत पदाधिकार रहेको पदको प्रचलित स्केलबमोजिम पाउने तलबलाई सम्भन्तुपर्छ ।
- (द) **भत्ता** भन्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार तथा कर्मचारीले नियमानुसार पाउने भत्ता सम्भन्तुपर्छ ।
- (ध) **तोकिएको वा तोकिएबमोजिम** भन्नाले ऐन, यो नियमावली र यस नियम-अन्तर्गतका कार्यप्रणाली बमोजिम तोकिएको वा तोकिएबमोजिम भन्ने सम्भन्तुपर्छ ।

३. नियमावलीको व्याख्या

- (१) कुनै अधिकारीले यस नियमावलीको प्रयोग गर्दा गरेको व्याख्याबाट कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई मर्का परेमा निजले कुलपतिमार्फत प्राज्ञ-परिषद्समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम पर्न आएको निवेदनको सम्बन्धमा प्राज्ञ-परिषद्ले गरेको व्याख्या त्यस्तो अधिकारीको लागि मार्गदर्शन हुनेछ ।
- (३) प्राज्ञ-परिषद्ले यस नियमावलीको व्याख्या गर्दा कानून व्याख्यासम्बन्धी ऐन, २०१० अनुरूप गर्नेछ ।

परिच्छेद २ पदको वर्गीकरण

४. दरबन्दी सम्बन्धी व्यवस्था

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा कलाकार तथा कर्मचारीहरूको दरबन्दी प्राज्ञ-परिषद्दे तोकेबमोजिम हुनेछ ।

५. पद तथा श्रेणी

(१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा देहायका पद तथा श्रेणीहरू रहेनेछन्-

(क) कर्मचारीतर्फ

अधिकृत स्तरतर्फ	सहायक स्तरतर्फ
प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी
द्वितीय श्रेणी	द्वितीय श्रेणी
तृतीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
	चतुर्थ श्रेणी

(ख) कलाकारतर्फ

अधिकृत स्तरतर्फ	सहायक स्तरतर्फ
प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी
द्वितीय श्रेणी	द्वितीय श्रेणी
तृतीय श्रेणी	

- (२) उपनियम (१) मा जसुकै लेखिएको भए तापनि प्राज्ञ-परिषद्दे विशेष परिस्थितिमा विशेष निर्णय गरी विशिष्ट श्रेणीको पदको व्यवस्थासमेत गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) मा लेखिएदेखि बाहेक प्राज्ञ-परिषद्दे तोकेबमोजिमका सवारी चालक तथा कार्यालय सहायक स्तरका श्रेणीविहीन पदहरू पनि रहन सक्नेछन् ।
- (४) नियम ५(३) बमोजिम प्राज्ञ परिषद्दे दरबन्दी सृजना गरी तोकेका पदहरू बाहेक यो संशोधन लागू भएपछि श्रेणीविहीनका नयाँ पदहरू सिर्जना नगरी त्यस्ता पदहरूबाट सम्पादन गरिने कार्य न्यूनतम पारिश्रमिक तोकिएको वा संस्थासँग करार गरी सम्पादन गराउनु पर्ने छ । (२८ औं प्राज्ञसभाबाट संशोधित)

६. समूह तथा उपसमूह

प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सेवामा प्राज्ञ-परिषद्दे तोकेबमोजिम विभिन्न समूह तथा उपसमूहहरू रहन सक्नेछन् ।

परिच्छेद ३

पदपूर्ति

७. पदपूर्ति गर्ने तरिका

(१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा रिक्त हुन आएका पदहरूमध्ये सहायक स्तरका प्रथम र द्वितीय श्रेणी सरहका एवं तृतीय श्रेणी सरहको अधिकृत स्तरका पदमा ५० प्रतिशत खुला प्रतियोगिताद्वारा सेवा आयोगबाट सिफारिस भई आएका उम्मेदवार र ५० प्रतिशत कलाकार वा कर्मचारीहरू बढुवाद्वारा पूर्ति गरिनेछ ।

(२) द्वितीय श्रेणी र सोभन्दा माथिका अधिकृत स्तरका पदहरूमा बढुवाद्वारा मात्र पूर्ति गरिनेछ ।

(३) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको पदमा पदपूर्तिको अन्य तरिका प्राज्ञ-परिषद्को सिफारिसमा सेवा आयोगले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछन् ।

(४) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रतिष्ठानका सेवालार्ई समावेशी बनाउन खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमध्ये पैतालीस प्रतिशत पद छुट्याई सो प्रतिशतलाई शतप्रतिशत मानी देहाय बमोजिम उम्मेदवारका बीचमा मात्र छुट्टाछुट्टै प्रतिस्पर्धा गराई पदपूर्ति गरिनेछ ।

(क) महिला	३३ प्रतिशत
(ख) आदिवासी जनजाति	२७ प्रतिशत
(ग) मधेसी	२२ प्रतिशत
(घ) दलित	९ प्रतिशत
(ङ) अपाङ्ग	५ प्रतिशत
(च) पिछडिएको क्षेत्र	४ प्रतिशत

स्पष्टीकरण : यस उपनियमको प्रयोजनका लागि पिछ्छडिएको क्षेत्र भन्नाले अछाम, कालिकोट, जाजरकोट, जुम्ला, डोल्पा, बझाङ, मुगु र हुम्ला जिल्ला सम्भन्तुपर्छ ।

यस उपनियमको खण्ड (क), (ख), (ग), (घ) को प्रयोजनका लागि महिला, आदिवासी, मधेसी र दलित भन्नाले आर्थिक र सामाजिक रूपमा पिछ्छडि परेका महिला, आदिवासी, जनजाति, मधेसी र दलितलाई सम्भन्तुपर्छ ।

- (५) उपनियम (४) बमोजिम छुट्टयाएको पदमा जुन वर्षका लागि विज्ञापन भएको हो सो वर्ष हुने विज्ञापनमा उपयुक्त उम्मेदवार उपलब्ध हुन नसकेमा त्यस्तो पद अर्को वर्ष हुने विज्ञापनमा समावेश गर्नुपर्नेछ, र त्यसरी विज्ञापन गर्दा पनि उपयुक्त उम्मेदवार उपलब्ध हुन नसकेमा त्यस्तो पद सोही वर्ष खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।
- (६) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा रिक्त रहेका कुनै पदमा नियुक्ति एवं बढुवा गर्न सेवा आयोगको सिफारिस अनिवार्य हुनेछ ।
- (७) उपनियम ५ (३) बमोजिमका श्रेणीविहीन पदहरूमा कार्यरत कर्मचारीलाई प्रतिष्ठानमा रिक्त रहेको सहायक स्तरको द्वितीय श्रेणीको रिक्त पदमध्ये पचास प्रतिशत पदमा सो पदको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता दुई वर्ष सेवा अवधि पूरा गरेका सहायक तृतीय र श्रेणीविहीन पदमा कार्यरत कर्मचारीबाट आन्तरिक प्रतिस्पर्धा गराई पदपूर्ति गर्नु पर्नेछ ।

८. न्यूनतम योग्यता

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सेवाको पदमा नियुक्ति र बढुवाका लागि उम्मेदवार हुन चाहिने न्यूनतम योग्यता प्रज्ञा-परिषद्दे तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (२) प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सेवाको अधिकृत स्तरको पदको लागि चाहिने न्यूनतम योग्यता सम्बन्धित विषयमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (३) यो नियम लागु हुनु अगावै का. मु. मुकरर भएकाहरूको लागि बढुवाको लागि न्यूनतम योग्यता प्राज्ञ-परिषद्दे तोके बमोजिम हुनेछ ।

९. नियुक्तिको लागि अयोग्यता

- (१) देहायका कुनै पनि व्यक्ति प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कुनै पनि पदमा नियुक्त हुन सक्नेछैनन् ।
- (क) अधिकृत स्तरको पदको हकमा २१ वर्ष उमेर पुरा नभएको,
- (ख) सहायक स्तर एवं श्रेणीविहीन पदको हकमा १८ वर्ष उमेर पुरा नभएको,
- (ग) पुरुष उम्मेदवारको हकमा ३५ वर्ष र महिला उम्मेदवारको हकमा ४० वर्ष उमेर पुरा भइसकेको,
- (घ) भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसेवाको निम्त अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त भएको,
- (ङ) गैरनेपाली नागरिक,
- (च) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरेको,
- (छ) प्रचलित कानूनले अयोग्य ठहराएको ।

१०. नियुक्त गर्ने अधिकारी र नियुक्त गर्ने प्रक्रिया

- (१) सेवा आयोगबाट सिफारिस भई आएका उम्मेदवारहरूमध्येबाट अधिकृत स्तरका पदहरूमा कुलपतिले तथा सहायक स्तर एवं श्रेणीविहीन पदहरूमा सचिवले नियुक्त गर्नेछ । यसरी सेवा आयोगबाट सिफारिसपत्र दाखिल भएको मितिले १५ दिनभित्र नियुक्त गरिसक्नुपर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम नियुक्त उम्मेदवारलाई त्यस्तो नियुक्तिको सूचना निजहरूको स्थायी ठेगानामा छिटो हुने संचारको साधनद्वारा दिनुपर्नेछ । सम्बन्धित उम्मेदवारले नियुक्तिको सूचना नपाएमा वा सूचना तामेल हुन नसकी फिर्ता आएमा सार्वजनिक पत्रपत्रिकामा एक महिनाको म्याद दिई सम्बन्धित उम्मेदवारलाई नियुक्तिपत्र बुझ्न आउन सूचना प्रकाशित गरिनेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम नियुक्तिपत्र बुझ्न आउनको लागि तोकिएको अवधिभित्र पनि सम्बन्धित उम्मेदवारले नियुक्तिपत्र बुझ्न नआएमा नियुक्ति गर्ने अधिकारीले त्यस्तो उम्मेदवारको नियुक्तिपत्र रद्द गरी सेवा आयोगको सिफारिसमा परेको वैकल्पिक उम्मेदवारमध्ये ज्येष्ठ योग्यताक्रम भएको उम्मेदवारलाई नियुक्त गरिनेछ ।
- (४) यस नियमबमोजिम नियुक्त गरिएको कुनै उम्मेदवारलाई नियुक्तिपत्र दिँदा नियुक्त गर्ने अधिकारीले बहाली गर्नुपर्ने अवधि र मिति समेत तोक्न सक्नेछ । नियुक्तिपत्र बहाली गर्नको लागि कुनै खास अवधि तोकिएको भए सो अवधिभित्र तथा कुनै अवधि नतोकिएकोमा त्यस्तो नियुक्तिपत्र बुझिलिएको मितिबाट बाटोको म्यादबाहेक सामान्यतया ३५ दिनभित्र हाजिर भइसक्नुपर्नेछ ।
- (५) उपनियम (३) बमोजिमको नियुक्तिपत्र रद्द भई वैकल्पिक उम्मेदवारलाई नियुक्ति दिनुपर्दा वैकल्पिक उम्मेदवारलाई नियुक्ति दिएको ७ दिनभित्र सो को सूचना सेवा आयोगमा पठाउनुपर्नेछ ।

११. निरोगिताको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्ने

(१) नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत चिकित्सकबाट दिइएको निरोगिताको प्रमाणपत्र पेस नगरी कुनै पनि उम्मेदवारलाई नियुक्त गरिनेछैन ।

१२. सपथ ग्रहण

(१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा पहिलोपटक नियुक्त भई आफ्नो कार्यभार सम्हाल्नुअघि प्रत्येक कलाकार तथा कर्मचारीले अनुसूची-१ बमोजिमको सपथ ग्रहण गर्नुपर्नेछ ।

१३. परीक्षण-काल

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको स्थायी पदमा नयाँ नियुक्ति गर्दा १ वर्षको परीक्षण-कालमा रहने गरी नियुक्त गरिनेछ । तर महिला कर्मचारीको हकमा त्यस्तो परीक्षणकाल ६ महिनाको हुनेछ ।
- (२) परीक्षण-कालमा रहेका कुनै कलाकार वा कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नदेखिएमा नियुक्त गर्ने अधिकारीले निजको नियुक्ति बदर गरी नोकरीबाट हटाउन सक्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम नियुक्ति बदर नभएको कलाकार तथा कर्मचारीको नियुक्ति परीक्षण-कालको अवधि समाप्त भएपछि स्वतः स्थायी भएको मानिनेछ ।
- (४) परीक्षण-कालमा रही सेवा गरेको अवधि पनि निजको सेवा अवधिमा जोडी गणना गरिनेछ ।

१४. अस्थायी नियुक्ति

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कुनै पनि रिक्त स्थायी पदको कुनै कारणले तत्काल पूर्ति गर्नु आवश्यक देखिएमा नियुक्त गर्ने अधिकारीले बढीमा ६ महिनाको अवधिसम्मको लागि सेवा आयोगको सिफारिसबिना पनि अस्थायी नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम रिक्त रहेको स्थायी पदमा स्थायी पदपूर्तिका लागि माग भएकोमा स्थायी व्यक्ति सिफारिस भई नआएसम्म सेवा आयोगको सहमति लिई ६ महिनाभन्दा बढीलाई पनि म्याद थप गरी काम लगाउन सकिनेछ ।
- (३) नेपाल प्रज्ञाप्रतिष्ठानको निर्धारित दरबन्दीमा रहेका अस्थायी एवं करार सेवामा अटुट रूपमा कार्यरत कर्मचारी वा कलाकारले स्थायी रूपमा नियुक्त हुँदा निजले अस्थायी वा करार सेवामा व्यतीत गरेको अवधि सेवाअवधिमा गणना गरिने छ ।

१५. करार एवं आमन्त्रणद्वारा काम लगाउन सकिने

- (१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जेसुकै लेखिएको भए तापनि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको लागि कुनै कलाकार वा कुनै अनुभवी, दक्ष एवं ख्यातिप्राप्त व्यक्तिको सेवाको आवश्यकता परेमा विशेष दरबन्दीको सिर्जना गरी आंशिक समय वा कुनै निश्चित अवधिको लागि करारद्वारा काममा लगाउन सकिनेछ ।
- (२) करार सेवामा लिँदा अधिकृत स्तर वा सोभन्दा माथिको कलाकार, विशेषज्ञ वा अन्य कर्मचारीलाई कुलपतिले र अधिकृतस्तरभन्दा मुनिका कलाकार वा विशेषज्ञ वा कर्मचारीलाई सचिवले काममा लगाउन सक्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) तथा (२) बमोजिम काम गर्ने व्यक्तिलाई कामको प्रकृति अनुसार प्राज्ञ-परिषद्ले तोकेबमोजिमको पारिश्रमिक र अन्य सुविधाहरू प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (४) यसरी करारद्वारा काममा लगाइएका व्यक्तिले सन्तोषजनक काम नगरेमा निजलाई १ महिनाको सूचना दिई करार रद्द गर्न सकिनेछ ।

१६. पदाधिकार कायम रहने

देहायका अवस्थामा कलाकार तथा कर्मचारीको आफ्नो पदमाथिको पदाधिकार कायम रहनेछ ।

- (क) त्यस पदमा कामकाज गरिरहँदासम्म,
- (ख) अर्को पदमा सरुवा भई कार्यभार सहमाल्नु पाइने म्यादसम्म,
- (ग) बिदामा रहेको बखत,
- (घ) निलम्बन रहेको बखत,
- (ङ) काजमा खटाइएको बखत,
- (च) कायम मुकायम भई काम गरेको बखत ।

परिच्छेद ४

सरुवा

१७. समान तहमा सरुवा गर्न सकिने

कलाकार तथा कर्मचारीलाई आवश्यकतानुसार प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै निकाय वा विभागबाट अर्को निकाय वा विभागको समान तहको पदमा सरुवा र सेवा परिवर्तन गर्न सकिनेछ ।

१८. सरुवा गर्ने अधिकारी

सरुवाको आदेश दिने अधिकार अधिकृत स्तरको कलाकार वा कर्मचारीको हकमा सचिवको रायमा कुलपति र अधिकृत स्तरमुनिका कलाकार वा कर्मचारीको हकमा प्रशासन प्रमुखको रायमा सचिवलाई हुनेछ ।

परिच्छेद ५

काज, कायम-मुकायम र निमित्तसम्बन्धी व्यवस्था

१९. काजमा पठाउन सकिने

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा बाहेकको सरकारी वा गैरसरकारी कार्यालयमा आवश्यकतानुसार नियुक्त गर्ने अधिकारीले तलबी वा बेतलबी काजमा पठाउन सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई ६ महिनाभन्दा बढी अवधिको लागि काजमा खटाउँदा प्राज्ञ-परिषद्को स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

२०. कायम-मुकायमसम्बन्धी व्यवस्था

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै शाखा प्रमुख, महाशाखा प्रमुख, विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखको पद कुनै कारणवश ३० दिनभन्दा बढी अवधिको लागि रिक्त हुन आएमा सो रिक्त हुन आएको पदभन्दा एक तहमुनिको पदमा कार्यरत कर्मचारी मध्येबाट सो रिक्त रहेको पदको कार्यभार सहाल गर्न सक्ने व्यक्तिलाई कुलपतिले कायम-मुकायम मुकर्रर गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) मा उल्लिखित पदबाहेक अन्य पदमा विशेष परिस्थिति परी कायम-मुकायम मुकर्रर गर्नुपर्ने भएमा उपनियम (१) मा लेखिएको कुराले कुनै किसिमको बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।
- (३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पनि रिक्त पदमा ६ महिनाभन्दा बढी कायम मुकायम दिइनेछैन ।
तर यो नियम प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि कायम मुकायम पाई काम काज गरिरहेका कलाकार वा कर्मचारीलाई उपनियम (३) बमोजिमको अवधि यो नियम प्रारम्भ भएको मितिबाट लागू हुनेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिमको अवधिभित्र विशेष परिस्थिति परी पदपूर्ति हुन नसकेको अवस्थामा परिषद्ले विशेष निर्णय गरी उक्त नियममा उल्लेखित अवधिभन्दा बढी अवधिका लागि पनि कायम मुकायम गर्न सक्नेछ ।

२१. निमित्त भई काम गर्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै विभागीय प्रमुख वा कार्यालयप्रमुख कुनै कारणवश ३० दिनभन्दा कम अवधिको लागि अनुपस्थित भएमा उक्त विभागमा कार्यरत ज्येष्ठ कर्मचारीले निमित्त भई काम गर्नुपर्नेछ ।

२२. कायम-मुकायम वा निमित्त भई काम गरेको तलब-भत्ता पाउने

- (१) यस परिच्छेदबमोजिम कुनै पदमा कायम मुकायम भई काम गरेकोमा त्यसरी काम गर्ने कर्मचारीले जुन पदको काम गरेको हो सोही पदको तलबभत्ता त्यसरी काम गरेको मितिदेखि पाउनेछ । त्यसरी पाउने तलब-भत्ताको रकम निजले खाईपाई आएको तलबभन्दा घटी हुने छैन ।
- (२) यस परिच्छेदबमोजिम कुनै पदमा निमित्त भई काम गरेकोमा त्यस्तो कर्मचारीले १५ दिनभन्दा कम अवधिको लागि निमित्त भई काम गरेकोमा कुनै प्रकारको तलब भत्ता दिइनेछैन । १५ दिनभन्दा बढी अवधि निमित्त भई काम गरेकोमा आफू बहाल रहेको भन्दा एक तहमाथिको तलब-भत्ता त्यसरी काम गरेको मितिदेखि पाउनेछ । त्यसरी पाउने तलब-भत्ताको रकम निजले खाईपाई आएको तलबभन्दा घटी हुनेछैन ।

परिच्छेद - ६

बहुवा

२३. बहुवाको सिफारिस

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको पदहरूमा बहुवाको लागि सिफारिस सेवा आयोगले गर्नेछ ।

२४. बहुवाको उम्मेदवार हुन चाहिने न्यूनतम सेवाअवधि

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका देहायबमोजिमको पदमा बहुवाको लागि उम्मेदवार हुन सो श्रेणी वा तहको पदभन्दा एक तहमुनिको श्रेणी वा तहको पदमा देहायबमोजिम न्यूनतम सेवाअवधि पुगेको हुनुपर्नेछ ।

(क) सहायक स्तरका पदहरूमध्ये

- (१) तृतीय र द्वितीय श्रेणीको पदको निम्ति २ वर्ष,
- (२) प्रथम श्रेणी पदको निम्ति ३ वर्ष ।

(ख) अधिकृत स्तरका पदहरूमध्ये

- (१) तृतीय श्रेणीको पदको निम्ति ४ वर्ष,
- (२) द्वितीय श्रेणीको पदको निम्ति ५ वर्ष,
- (३) प्रथम श्रेणीका पदको निम्ति ४ वर्ष,

२५. बहुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार हुन बन्देज

यस परिच्छेदमा अन्यत्र जेसुकै लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा देहायको अवधिभर प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कलाकार वा कर्मचारी बहुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार हुन पाउनेछैन ।

(क) निलम्बन भएकोमा निलम्बन भएको अवधिभर,

(ख) पदोन्नति रोक्का भएकोमा रोक्का भएको अवधिभर,

(ग) तल्लो तहमा घटुवा भएको भए घटुवा भएको मितिले २ वर्ष नपुगेसम्म,

(घ) तलबवृद्धि रोक्का वा तल्लो टाइम स्केल वा सोही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा भएको भए सो भएको मितिले १ वर्ष नपुगेसम्म,

(ङ) कार्यरत रहेको पदमा ३ पटकसम्म नसिहत पाएको भए अन्तिमपटक नसिहत पाएको मितिले १ वर्ष नपुगेसम्म,

२६. ज्येष्ठताका मूल्याङ्कन

कलाकार वा कर्मचारीहरूलाई बहुवा गर्दा यस निमायवली बमोजिम निजको कार्य क्षमताको मूल्याङ्कन गरी सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने कलाकार वा कर्मचारीलाई सबैभन्दा पहिले बहुवा गरिनेछ । तर कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन गर्दा समान अङ्क प्राप्त भएमा ज्येष्ठताको आधारमा बहुवा गरिनेछ । त्यस्तो कर्मचारीको ज्येष्ठताको निर्धारण गर्दा देहायको आधारमा हुनेछ ।

(क) हाल बहाल रहेको श्रेणीको पदमा नियुक्ति वा बहुवा निर्णय भएको मितिको आधारमा,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम ज्येष्ठता नछुट्टिएमा सोभन्दा एक तहको मुनिको श्रेणीमा नियुक्ति वा बहुवा निर्णय भएको मितिका आधारमा

(ग) खण्ड (क) र (ख) मा उल्लेखित कुनै पनि आधारबाट ज्येष्ठता नछुट्टिएमा सेवा आयोगको सिफारिसको योग्यताक्रमको आधारमा ।

२७. बहुवाको मूल्याङ्कनको आधार

कलाकार वा कर्मचारीको बहुवाको लागि कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन गर्दा देहायबमोजिम बढीमा १०० अङ्क दिइनेछ ।

(क) ज्येष्ठता बापत ३० अङ्क,

(ख) कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन बापत ३० अङ्क,

(ग) शैक्षिक योग्यता र तालिमबापत ३० अङ्क,

(घ) विशेष निपुणता बापत १० अङ्क,

२८. सेवा अवधिको मूल्याङ्कन

(१) बहुवा हुने प्रयोजनको लागि सेवाअवधि भन्नाले बहुवा हुने पदभन्दा ठीक २ तहमुनि सम्मको पदमा काम गरेको अवधिलाई जनाउनेछ । सेवाअवधिको लब्धाङ्कको गणना गर्दा ३० अङ्कमा नबढ्ने गरी देहायका पदमा काम गरेकोमा देहायबमोजिम अङ्क दिइनेछ :

(क) बहुवा हुने पदभन्दा ठीक एक तहमुनिको पदमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि ३ अङ्क ।

(ख) खण्ड (क) भन्दा अर्को एक तहमुनिको पदमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि २ अङ्क ।

- (२) एक वर्षभन्दा कम तर ६ महिना वा सोभन्दा बढीको सेवा अवधिको मूल्याङ्कन गर्दा १ वर्षकै लागि तोकिएको अङ्कको दामासाहीको हिसाबबाट अङ्क दिइनेछ ।

२९. कार्य सम्पादनको मूल्याङ्कन

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार वा कर्मचारीहरूको कार्य-सम्पादनको मूल्याङ्कनको लागि लब्धाङ्क गणना गर्दा कलाकार वा कर्मचारीको व्यक्तिगत गुण, आचरण तथा कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन गरी त्यसको आधारमा गणना गरिनेछ ।
- (२) कार्य-सम्पादनको मूल्याङ्कनको लागि प्रयोग गरिने कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन फाराम अनुसूची-२ बमोजिम हुनेछ ।
- (३) सहायक स्तरको कलाकार वा कर्मचारीको हकमा मूल्याङ्कन गरिने कलाकार वा कर्मचारी कार्यरत शाखाको शाखा प्रमुख सुपरिवेक्षक हुनेछ र सुपरिवेक्षकभन्दा एक श्रेणीमाथिको कर्मचारी पुनरावलोकनकर्ता हुनेछ ।
- (४) अधिकृत स्तरको कलाकार वा कर्मचारीको हकमा मूल्याङ्कन गरिने कलाकार वा कर्मचारीभन्दा एक श्रेणीमाथिको सम्बन्धित विभाग वा शाखाको कलाकार वा कर्मचारी सुपरिवेक्षक हुनेछ र सुपरिवेक्षकभन्दा एक श्रेणीमाथिको कर्मचारी वा कलाकार पुनरावलोकनकर्ता हुनेछ ।

३०. शैक्षिक योग्यता र तालिमको मूल्याङ्कन

- (१) शैक्षिक योग्यताको आधारमा लब्धाङ्क गणना गर्दा देहायको योग्यताको लागि देहायबमोजिम अङ्क दिइनेछः
- (क) अधिकृत पदको लागि शैक्षिक योग्यता

	अङ्क		
	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
(१) स्नातकोपाधि वा सो सरह	८	७	६
(२) मास्टर डिग्री वा सो सरह	८	७	६
(३) पीएच.डी वा सो सरह	एकमुष्ट ८ अङ्क		

(ख) अधिकृतभन्दा मुनिको पदको लागि शैक्षिक योग्यता

	अङ्क		
	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
(१) एस.एल.सी. वा सो सरह	८	७	६
(२) इन्टरमिडियट वा सो सरह	८	७	६
(३) स्नातकोपाधि वा सो सरह	८	७	६
- (२) शैक्षिक योग्यताको अङ्क दिँदा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कुनै पनि पदमा प्रवेश गर्न आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता र सोभन्दा माथिको सम्बन्धित विषयको एक अतिरिक्त शैक्षिक उपाधिबापतको मात्र अङ्क दिइनेछ ।

- (३) सेवाकालीन तालिम प्राप्त गरेबापत प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाका सबै किसिमका श्रेणी र तहका पदको लागि आन्तरिक तालिमको हकमा १ महिना वा सोभन्दा बढी अवधिको एवं वैदेशिक तालिमको हकमा १२ हप्ता वा सोभन्दा बढी अवधिको सेवासँग सम्बन्धित विषयको सेवाकालीन तालिमबापत देहायबमोजिम अङ्क दिइनेछ ।

	अङ्क		
	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
(क) आन्तरिक तालिम	३	२	१
(ख) वैदेशिक तालिम	३	२	१

स्पष्टीकरण

तालिमको अङ्क गणना गर्दा जुन श्रेणीमा छँदा तालिमको लागि मनोनयन भएको हो सो अङ्क सोही श्रेणीको लागि मात्र गणना गरिनेछ ।

- (४) श्रेणी नखुलेको शैक्षिक योग्यता वा तालिमको लागि द्वितीय श्रेणीसरहको अङ्क दिइनेछ ।
- (५) शैक्षिक योग्यता र तालिमबापत दिइने अधिकतम अङ्क ३० हुनेछ ।

३१. विशेष निपुणताको मूल्याङ्कन

- (१) निम्नलिखित विशेष क्षमता वा निपुणताको लागि देहाय बमोजिम बढीमा १० अङ्क दिइनेछ ।
- (क) भाषा, साहित्य, दर्शन, सामाजिक शास्त्र र संस्कृतिमध्ये कुनै विषयमा विशेष दखल भएकोमा ३ अङ्क,

- (ख) नेपाली भाषा शुद्ध र राम्रोसँग लेख्ने क्षमता भएकोमा ३ अङ्क,
 (ग) अनुसन्धान, प्रकाशन वा सर्वेक्षण आदि कार्यमा विशेष क्षमता भएकोमा ४ अङ्क,

स्पष्टीकरण

उपनियम (१) को खण्ड (ग) को प्रयोजनको लागि पीएच.डी को सिलसिलामा गरेको अनुसन्धानबापत वा अनुसन्धान, प्रकाशन वा सर्वेक्षणकै कामको लागि नियुक्त गरिएको कर्मचारीले आफ्नो पदको काम कर्तव्यको सिलसिलामा गरेको अनुसन्धान, प्रकाशन वा सर्वेक्षण गणना गरिनेछैन ।

- (२) कुनै कलाकार वा कर्मचारीमा माथि उपनियम (१) को खण्ड (क) र (ख) मा उल्लेख गरिएको दखल वा क्षमता भएमा सहायक स्तरको कर्मचारीको हकमा सचिवले र अधिकृत स्तरका कुनै कलाकार वा कर्मचारीको हकमा कुलपतिले निजलाई सो कुराको उल्लेख गरी सिफारिस-पत्र दिनेछ । सो सिफारिस-पत्र सेवा आयोगमा बढुवाको दरखास्त दिँदा साथै पेस गर्नु सम्बन्धित उम्मेदवारको कर्तव्य हुनेछ, सो नगरेमा त्यसबापत अङ्क दिइनेछैन ।
- (३) कुनै कलाकार वा कर्मचारीको अनुसन्धान, प्रकाशन वा सर्वेक्षणसम्बन्धी कृति भएमा सोको मूल्याङ्कनको लागि दरखास्तसाथ सेवा आयोगमा पेस गर्नुपर्नेछ । यसरी प्राप्त भएको कृति सेवा आयोगले उचित ठानेमा तीनजना लब्धप्रतिष्ठ विद्वान् विशेषज्ञको समिति गठन गरी सो समितिद्वारा माथि उपनियम १ को खण्ड (ग) को प्रयोजनको लागि मूल्याङ्कन गर्न लगाई आयोग रेकर्डमा राख्नुपर्नेछ । बढुवा हुने अवस्थामा उपयुक्त कृतिको लागि उक्त मूल्याङ्कनको आधारमा अंक प्रदान गरिनेछ ।
- (४) कुनै उम्मेदवारको सम्बन्धमा नियम ३३ को उपनियम (३) र नियम ३१ को उपनियम (१) को खण्ड (ग) बापत प्राप्त अङ्कको आधारमा क्षमताको मूल्याङ्कन गरी निजको बढुवा भइ सकेपछि पनि पुनः सोही अङ्क अर्को पटक बढुवामा गणना गरिनेछैन । तर बढुवा भइसकेपश्चात् प्रकाशित गरेको नयाँ कृति वा प्राप्त गरेको नयाँ तालिमबापत पुनः निर्धारित अङ्क पाउनमा यस नियममा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

३२. बढुवा नामावलीको प्रकाशन, उजुरी

- (१) बढुवाको लागि छनोट भई सिफारिस भएका उम्मेदवारहरूको नामावली सेवा आयोगले प्रज्ञाप्रतिष्ठानको सूचनापाटीमा टाँसी प्रकाशित गर्नेछ । यसरी नामावली प्रकाशित गर्दा उम्मेदवारहरूले प्राप्त गरेको अङ्क समेत उल्लेख गर्नुपर्दछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्रकाशित बढुवा नामावलीमा कुनै उम्मेदवारको चित्त नबुझे निजले सो बढुवा-निर्णयउपर उजुरी दिन चाहेमा सो बढुवा-नामावली प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्र प्राज्ञ-परिषद् वा प्राज्ञ-परिषद्ले तोकेको पदाधिकारी समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम उजुरी पर्न आएकोमा प्राज्ञ-परिषद्ले त्यस्ता उजुरीउपर आवश्यक कारवाही गरी बढुवाको लागि प्रकाशित नामावलीमा कुनै संशोधन गर्नुपर्ने उचित र पर्याप्त कारण भएमा संशोधन गरी संशोधित नामावली सेवा आयोगलाई दिनुपर्नेछ । यसरी प्राज्ञ-परिषद्ले बढुवाको लागि संशोधित उक्त नामावली सेवा आयोगले पुनः प्रकाशित गर्नेछ ।
- (४) उपनियम (२) बमोजिम पर्न आएको उजुरी प्राज्ञ-परिषद्ले आधारहीन ठहऱ्याएमा सोको मनासिबमाफिकको कारण समेत जानकारीको लागि सम्बन्धित उजुरवालालाई दिनेछ ।
- (५) उपनियम (१) बमोजिम सेवा आयोगबाट प्रकाशित नामावलीउपर कुनै उजुरी नपरेमा उक्त नामावली प्रकाशित भएको मितिले ३६ औं दिनमा उक्त प्रकाशित नामावली बढुवाको लागि सिफारिस गर्नेछ ।

३३. बढुवा नियुक्ति दिने

नियम ३२ बमोजिम बढुवाको लागि सेवा आयोगको सिफारिस प्राप्त भएपछि सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीलाई नियुक्ति गर्ने अधिकारीले बढुवाको नियुक्ति दिनुपर्नेछ ।

३४. उमेरको हद नलाग्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको पदमा बढुवा हुनको लागि कलाकार वा कर्मचारीलाई उमेरको हद लाग्नेछैन ।

३५. कार्यसम्पादन तथा अनुभवको मूल्याङ्कनद्वारा गरिने बढुवासम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- (१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जेसुकै लेखिएको भए तापनि देहायको श्रेणीको पदमा कम्तीमा देहाय बमोजिमको सेवाअवधि पुरा गरेका कलाकार वा कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित पदमा सेवा प्रवेश गर्दा चाहिने न्यूनतम शैक्षिक योग्यताभन्दा एक तहमाथिको शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको भए एक श्रेणी माथिको पदमा बढुवा गरिनेछ ।

(क) सहायक स्तरको द्वितीय श्रेणी ८ वर्ष

(ख) सहायक स्तर प्रथम श्रेणी १० वर्ष

- (ग) अधिकृत तृतीय श्रेणी ११ वर्ष
- (घ) अधिकृत द्वितीय श्रेणी १२ वर्ष
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अधिकृत तृतीय श्रेणी, सहायक प्रथम श्रेणी, सहायक द्वितीय श्रेणीमा सेवा प्रवेश गर्दा चाहिने शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको भएर एउटै श्रेणीको स्थायी पदमा क्रमशः तेह्र वर्ष, बाह्र वर्ष र दश वर्ष काम गरेको भए त्यस्ता कलाकार एवं कर्मचारीलाई एक श्रेणी माथिको पदमा बढुवा गरिनेछ ।
- (३) त्यस्तो बढुवा भएका कर्मचारीको माथिल्लो पद स्वतः सृजना हुनेछ ।
- (४) त्यसरी बढुवा भएका कर्मचारी सेवाबाट अवकाश भएमा त्यस्तो पद स्वतः समाप्त हुनेछ ।
- (५) यसरी विशेष पदमा बढुवा भएका कर्मचारीले त्यसरी बढुवा हुनुभन्दा अगाडिको पदमा बहाल रहँदा सम्पादन गरेको काम नै सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।
- (६) यसरी विशेष बढुवा भएका कर्मचारीलाई प्राज्ञ-परिषद्ले आवश्यकता र औचित्य हेरी त्यस्तो पदमा समायोजन गर्न सक्नेछ ।

३६. श्रेणी विहीन पदका कर्मचारीको स्तरवृद्धि सम्बन्धी व्यवस्था

श्रेणीविहीन पदका कर्मचारीको स्तरवृद्धि सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) प्रथम स्तर
- (ख) द्वितीय स्तर
- (ग) तृतीय स्तर
- (घ) चतुर्थ स्तर
- (ङ) पाचौँ स्तर
- (४) श्रेणीविहीन पदमा सुरु नियुक्ति हुने कर्मचारीको प्रथम स्तर कायम हुनेछ ।
- (५) प्रतिष्ठानमा सजायको अभिलेख नभएका श्रेणीविहीन कर्मचारीको अख्तियारवालाले देहायबमोजिम स्तरवृद्धि गर्नेछ :
 - (क) पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी तर दश वर्षभन्दा कम सेवा अवधि भएकालाई द्वितीय स्तर
 - (ख) दस वर्ष वा सोभन्दा बढी तर पन्ध्र वर्षभन्दा कम सेवा अवधि भएकालाई तृतीय स्तर
 - (ग) पन्ध्र वर्ष वा सोभन्दा बढी सेवा अवधि तर बीस वर्षभन्दा कम सेवा अवधि भएकालाई चतुर्थ स्तर
 - (घ) बीस वर्ष वा सोभन्दा बढी सेवा अवधि भएकालाई पाचौँ स्तर
- (६) स्तर वृद्धि भएका कर्मचारीको तलबमान निजामती कर्मचारी सरह हुनेछ ।
- (७) स्तरवृद्धि सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्राज्ञ-प्रतिष्ठानले तोके बमोजिम हुनेछ ।

३७. बढुवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- (१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै श्रेणीमा कम्तीमा १५ वर्षसम्म बहाल रहिरहेका अधिकृत स्तर प्रथम श्रेणी वा सोभन्दा मुनिका कलाकार कर्मचारीले अवकाश हुन एक महिना बाँकी भएमा निजहरूलाई एक श्रेणी माथिको पदमा बढुवा गरिनेछ ।
- (२) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै पदमा कम्तीमा १५ वर्षसम्म बहाल रहिरहेका अधिकृत प्रथम श्रेणी वा सो भन्दा मुनिका कुनै कलाकार कर्मचारीले स्वेच्छक अवकाश लिन चाहि निवेदन दिएमा निजलाई एक श्रेणीमाथिको पदमा बढुवा गरी अवकाश दिइनेछ ।
- (३) उपनियम (१) (२) बमोजिम बढुवाको लागि स्वतः विशेष पद सृजना हुनेछ र त्यस्ता कर्मचारी सेवाबाट अवकाश भएपछि सो पद स्वतः खारेज हुनेछ ।
- (४) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै पदमा यस नियम बमोजिमको अवधि पूरा भएको कुनै कर्मचारीको मृत्यु भएमा त्यस्तो कर्मचारीको परिवारलाई एक श्रेणीमाथिको पदको निवृत्तिभरण लगायत अन्य सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

परिच्छेद ७
बिदा

३८. बिदाको प्रकार

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीहरूले सार्वजनिक बिदाबाहेक देहायका बिदाको सुविधा पाउने सक्नेछन् :
- (क) भैपरी आउने बिदा,
 - (ख) पर्व बिदा
 - (ग) घर बिदा
 - (घ) बिरामी बिदा
 - (ङ) किरिया बिदा
 - (च) प्रसूति बिदा
 - (छ) विशेष बिदा
 - (ज) अध्ययन बिदा
 - (झ) असाधारण बिदा

३९. भैपरी आउने बिदा

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले वर्षको ६ दिन भैपरी आउने बिदा पाउन सक्नेछ ।
- (२) भैपरी आउने बिदा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पुरा तलब पाउनेछ ।
- (३) साधारणतया एकपटकमा ३ दिनभन्दा बढीको भैपरी आउने बिदा लिन पाइनेछैन ।
- (४) भैपरी आउने बिदा आधा दिन पनि लिन सकिनेछ ।
- (५) एक वर्षको भैपरी आउने बिदा सञ्चित गरी अर्को वर्षमा लिन पाइनेछैन ।
- (६) बिदा दिने अधिकारीले मौखिक अनुरोधको आधारमा पनि भैपरी आउने बिदाको स्वीकृति दिन सक्नेछ । तर त्यसरी भैपरी आउने बिदाको स्वीकृति दिएकोमा निजले बिदा दिएको कुराको अभिलेख राख्न लगाउनु पर्नेछ ।

४०. पर्व बिदा

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले प्रत्येक वर्ष ६ दिन पर्व बिदा पाउन सक्नेछन् ।
- (२) पर्वबिदामा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पुरा तलब पाउनेछ ।
- (३) साधारणतया एक पटकमा ३ दिनभन्दा बढीको पर्वबिदा लिन पाइनेछैन ।
- (४) पर्व बिदा आधा दिन पनि लिन सकिनेछ ।
- (५) एक वर्षको पर्वबिदा सञ्चित गरी अर्को वर्षमा लिन पाइनेछैन ।
- (६) बिदा दिने अधिकारीले मौखिक अनुरोधको आधारमा पनि पर्व बिदाको स्वीकृति दिन सक्नेछ । तर त्यसरी पर्व बिदाको स्वीकृति दिएकोमा निजले बिदा दिएको कुराको अभिलेख राख्न लगाउनु पर्नेछ ।

४१. घरबिदा

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले प्रत्येक वर्ष ३० दिनमा नबढाई काम गरेको अवधिको १२ दिनको एक दिनको दरले घरबिदा पाउनेछ ।
- (२) यस नियमको प्रयोजनको लागि काम गरेको अवधि भन्नाले सो अवधिभित्र लिएको भैपरिआउने बिदा, पर्व बिदा, बिरामी बिदा, सुत्केरी बिदा, किरिया बिदा र सार्वजनिक बिदालाई समेत जनाउँछ ।
- (३) घर बिदामा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पुरा तलब पाउनेछ ।
- (४) कलाकार वा कर्मचारीले आफूले पकाएको घर बिदा एक सय पचास दिनसम्म सञ्चित गरी राख्न पाउनेछ । यसरी एक सय बीस दिनभन्दा बढी घर बिदा सञ्चित हुने कलाकार वा कर्मचारीले सो बढी सञ्चित रहेको बिदा बापत एक वर्षमा ३० दिनमा नबढाई घर बिदा बापतको रकम निजको पदाधिकार रहेको पदबाट खाईपाई आएको तलबको दरले हुन आउने रकम आर्थिक वर्षको अन्तमा एकमुष्ट पाउनेछ ।
- (५) कुनै कलाकार तथा कर्मचारी जुनसुकै बेहोराले सेवाबाट अलग भएमा निजको सञ्चित रहेको घर बिदामध्ये बढीमा एक सय बीस दिनको घरबिदा बापत निजको पदाधिकार रहेको पदबाट खाईपाई आएको तलबको दरले हुन आउने रकम एकमुष्ट लिन पाउनेछ ।
- (६) सेवाअवधिभित्र कुनै कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको सञ्चित रहेको घरबिदा बापतको रकम मृत्यु हुँदाको अवस्थाको तलबको दरले हुने रकम निजको नजिकको हकवालालाई दिइनेछ ।

- (७) विशेष बिदा, अध्ययन बिदा, असाधारण बिदामा बसेको र निलम्बनमा रहेको कलाकार वा कर्मचारीले सो अवधिभरको घर बिदा पाउने छैन ।
- (८) कलाकार तथा कर्मचारीले वर्षमा एकपटक कम्तीमा सात दिन घर बिदा लिई घर जाँदा र घरबिदा भुक्तान गरी घरबाट आफ्नो कार्यालयमा आउँदा पैदल बाटोलाई आठ कोसको निम्ति एक दिनको दरले तथा मोटर, रेल, हवाईजहाजको बाटोलाई जति दिन लाग्ने हो त्यो दिन बाटोको म्याद पाउनेछ ।

४२. बिरामी बिदा

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले प्रत्येक वर्ष १२ दिन बिरामी बिदा पाउनेछ ।
- (२) बिरामी बिदा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ ।
- (३) सात दिनभन्दा बढी अवधिको बिरामी बिदाको अनुरोध गर्ने कलाकार वा कर्मचारीले स्वीकृत चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्नेछ । तर बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकारीले मनासिब ठहर्‍याएमा त्यस्तो प्रमाणपत्र बिना नै उक्त बिदा स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।
- (४) कलाकार तथा कर्मचारीले आफूले पाएको बिरामी बिदा सञ्चित गरी राख्न पाउनेछ ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम सञ्चित बिरामी बिदाबापत कुनै कलाकार वा कर्मचारी जुनसुकै किसिमले सेवाबाट अलग भएमा निजको पदाधिकारी रहेको पदबाट खाईपाई आएको तलबको दरले हुन आउने रकम एकमुष्ट लिन पाउनेछ ।
- (६) सेवाअवधिभित्र कुनै कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको सञ्चित रहेको बिरामी बिदाबापतको रकम निजको नजिकको हकवालालाई दिइनेछ ।
- (७) कलाकार तथा कर्मचारीले असाधारण बिदा लिई बसेमा वा निलम्बनमा रहेको अवधिभर बिरामी बिदा पाउन छैन ।
- (८) कुनै ठूलो वा कडा रोग लागी उपचार गर्न बिरामी बिदा र घर बिदाबाट नपुग हुने भएमा स्वीकृत चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेस गरी कर्मचारीले पछि पाउने बिदा र घरबिदाबाट कट्टा हुनेगरी ४५ दिनसम्म थप बिरामी बिदा पेस्कीको रूपमा लिन सक्नेछ । यसरी पेस्कीको रूपमा बिरामी बिदा लिएको कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु हुन गएमा त्यस्तो पेस्की लिएको बिदा स्वतः मिनाहा हुनेछ ।
- (९) उपनियम (८) बमोजिमको बिदाले नपुग भई थप बिदा लिन परेमा स्वीकृत चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेस गरी त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीले पाउने असाधारण बिदाबाट कट्टा हुनेगरी सेवाअवधिमा एक वर्षमा नबढ्ने गरी असाधारण बिदा लिन सक्नेछ । यसरी असाधारण बिदामा बस्दा त्यस्ता कर्मचारीले पाउने पदाधिकार रहेको पदको सुरु तलब स्केलको दरले तलब पाउनेछ ।

४३. किरिया बिदा

- (१) कुनै कलाकार कर्मचारीले कुलधर्मअनुसार आफैँ किरिया बस्नुपरेमा बढीमा १५ दिनसम्म किरिया बिदा पाउनेछ । महिला कलाकार वा कर्मचारीको पतिले किरिया बस्नुपरेमा निजलाई पनि सोही अनुसार किरिया बिदा दिइनेछ ।
- (२) किरिया बिदामा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पूरा तलब पाउँछ ।

४४. प्रसूति बिदा

- (१) महिला कलाकार वा कर्मचारी गर्भवती भएमा निजले सुत्केरीको अधि पछि गरी ६० दिन प्रसूति बिदा पाउनेछ ।
- (२) प्रसूति बिदामा बस्दा महिला कलाकार तथा कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ ।
- (३) प्रसूति बिदा सेवाअवधिभर दुईपटक मात्र दिइनेछ । सोभन्दा बढी गर्भवती हुने महिला कलाकार वा कर्मचारीले सुत्केरी हुँदा आवश्यक पर्ने बिदा निजले पाएको जुनसुकै बिदाबाट कट्टी हुने गरी लिन सक्नेछ ।
- (४) प्रसूति बिदा लिएको अभिलेख बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकारीले अद्यावधिक बनाई राख्नुपर्नेछ ।
- (५) प्रसूति बिदा वा प्रसूति स्याहारमा बसेका कलाकार वा कर्मचारीले शिशु स्याहार भत्ता बापत परिषद्ले तोके बमोजिमको भत्ता पाउनेछन् ।

४५. प्रसूति स्याहार बिदा

कुनै पुरुष कर्मचारीकी पत्नी सुत्केरी हुने भएमा त्यस्तो कर्मचारीले सुत्केरीको अधिपछि गरी पन्ध्र दिन प्रसूति स्याहार बिदा लिन पाउनेछ । प्रसूति स्याहार बिदामा बस्ने कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ । प्रसूति स्याहार बिदा सेवा अवधिभर दुई पटक पाइन्छ । प्रसूति स्याहार बिदा लिएका कर्मचारीले बिदा लिएको मितिले ३ महिनाभित्रमा बच्चाको जन्म दर्ता प्रमाण कार्यालयमा पेस गर्नुपर्नेछ ।

४६. विशेष बिदा

- (१) ३ वर्ष स्थायी सेवाअवधि पूरा गरेको कलाकार तथा कर्मचारीले विशेष कारण देखाएमा प्रत्येक वर्षमा बढीमा १ महिनामा नबढाई विशेष बिदा पाउन सक्नेछ ।
- (२) विशेष बिदा लिई बसेको कलाकार तथा कर्मचारीले सो अवधिको आधा तलब पाउनेछ ।
- (३) एक वर्षको विशेष बिदा सञ्चित गरी अर्को वर्षमा लिन पाउनेछैन ।

४७. अध्ययन बिदा

- (१) ३ वर्ष स्थायी सेवा पूरा गरेको कलाकार तथा कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवालार्इ उपयोगी र आवश्यक पर्ने विषयमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्वीकृति लिई वा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानबाट मनोनीत भई अध्ययन गर्न जाँदा अध्ययन अवधिभर अध्ययन बिदा पाउनेछ ।
- (२) अध्ययन बिदा आफ्नो सेवा वधिभरमा एक वा एकभन्दा बढी पटक गरी जम्मा ५ वर्षसम्म पाउन सक्नेछ ।
- (३) अध्ययन बिदामा बस्दा कलाकार तथा कर्मचारीले पूरा तलब पाउनेछ ।
- (४) अध्ययन-बिदा पाउने कलाकार वा कर्मचारीले आफ्नो अध्ययनमा सन्तोषजनक प्रगति गरेको छैन भन्ने प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई लागेमा कुनै पनि बखत त्यस्तो कलाकार तथा कर्मचारीलाई निजको बिदा रद्द गरी फिर्ता बोलाउन सक्नेछ ।
- (५) अध्ययन बिदामा बस्ने कलाकार वा कर्मचारीको अध्ययन बिदाको अवधिमा बिरामी बिदा सञ्चित भइरहनेछ ।

४८. असाधारण बिदा

- (१) कुनै बिदा बाँकी नरहेमा वा अन्य कारणले गर्दा कुनै कलाकार वा कर्मचारीले असाधारण बिदा पाउनको लागि निवेदन गरेमा एक पटकमा १ वर्षमा नबढाई सेवाअवधिभरमा ३ वर्षमा नबढाई असाधारण बिदा दिन सक्नेछ ।
- (२) असाधारण बिदामा बस्ने कलाकार तथा कर्मचारीले सो अवधिभर तलब पाउनेछैन । तर नियम ४२ को उपनियम (९) बमोजिम असाधारण बिदामा बसेको कलाकार वा कर्मचारीको हकमा सोमा लेखिए बमोजिम तलब पाइनेछ ।
- (३) पाँच वर्षको स्थायी सेवाअवधि नपुगेको कुनै पनि कलाकार वा कर्मचारीले असाधारण बिदा पाउनेछैनन् । तर नियम ४२ को उपनियम (९) बमोजिम थप बिरामी बिदाबापत असाधारण बिदामा बस्न यस उपनियमले कुनै किसिमको बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।
- (४) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले लिएको असाधारण बिदाको अवधि निजको सेवाअवधिमा गणना गरिनेछैन ।

४९. बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकारी

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका अधिकृत स्तर प्रथम श्रेणीको कर्मचारीको बिदा कुलपतिले र सोभन्दा मुनिका अधिकृत कर्मचारीको बिदा सचिव वा निजले अधिकार-प्रत्यायोजन गरेका अधिकारीले बिदा स्वीकृत गर्न सक्नेछ । तर अध्ययन बिदा र असाधारण बिदा प्राज्ञ-परिषद्को स्वीकृतिबाट मात्र दिइनेछ ।

५०. बिदाको अभिलेख

- (१) बिदा दिने अधिकारीले आफ्नो मातहतमा काम गर्ने कलाकार वा कर्मचारीहरूको बिदाको अभिलेख राख्न लगाउनुपर्नेछ ।

५१. बिदा अधिकारको रूपमा नहुने

- (१) बिदा अधिकारको कुरा होइन, प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको काममा बाधा नपर्ने गरी दिइने सहूलियत मात्र हो । कुनै पनि कलाकार वा कर्मचारीले हकको रूपमा बिदा बस्न दाबी गर्न पाउनेछैन ।
- (२) कामको अनुकुलता हेरी बिदा दिने अधिकारीले आफ्नो तजबिजबाट बिदा दिन अथवा नदिन पनि सक्नेछ । साथै आवश्यकता परेमा बिदामा बसेको कलाकार वा कर्मचारीलाई बोलाई काम लगाउन सक्नेछ ।
- (३) बिरामी बिदा, किरिया बिदा एवं प्रसूति बिदाबाहेकका अन्य बिदाहरू पूर्वस्वीकृतिबेगर बस्न पाइनेछैन । यस नियमावलीबमोजिम बिदा स्वीकृत नगराई कुनै कलाकार वा कर्मचारी आफ्नो कार्यालयबाट गयल हुन पाउनेछैन । बिदा स्वीकृत नगराई गयल हुने कलाकार वा कर्मचारीलाई तलब कट्टी गर्न वा सजाय गर्न सकिनेछ ।
तर निकास नहुँदै बिदा बसेपछि सो अनुपस्थित भएको अवधिको लागि बिदाको निवेदन गरेको बिदा स्वीकृत भएमा यो नियमको उलङ्घन गरेको मानिनेछैन ।
- (४) उपनियम (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि गयल हुने कलाकार वा कर्मचारीको गयल भएको अवधि १५ दिनभन्दा बढी रहेछ भने त्यस्तो अवधिलाई निजले पाउने असाधारण बिदाबाट कट्टा हुने गरी असाधारण बिदा जनाइनेछ ।

परिच्छेद - ८

तलब, भत्ता, चाडपर्व खर्च तथा अन्य सुविधाहरू

५२. पाएको तलब-भत्ता पाउने

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार तथा कर्मचारीले आफ्नो पदमा बहाली गरेको दिनदेखि नेपाल सरकारको निजामती कर्मचारीले पाउने प्रचलित तलब सरह तलब भत्ता पाउनेछन् ।
- (२) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा बहाल रहेको कलाकार तथा कर्मचारीले पाकेको तलब-भत्ता महिना भुक्तानी भएपछि पाउनेछ ।
- (३) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले पकाएको तलब भत्ता निज जुनसुकै बेहोराबाट प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा नरहेमा पनि पाउनेछ ।
तर निजबाट प्रज्ञा-प्रतिष्ठानले कुनै रकम असुर उपर गर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो रकम निजको तलब-भत्ताबाट असुल उपर गर्न यस उपनियमले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।
- (४) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले नियमानुसार पाउने तलब-भत्ता निज काम गरिरहेको वा स्वीकृत बिदामा बसेको बखत रोकिनेछैन ।
- (५) माथिल्लो तलबमानको कुनै पदमा बढुवा पाउने कुनै कलाकार वा कर्मचारीको साबिकको तलब-भत्ता बढुवा हुने पदको न्यूनतम तलब-भत्ताभन्दा बढी भएमा निजको बढुवा भएको पदको स्केलमा निजले खाईपाई आएको तलब-भत्ताभन्दा एक स्केल वृद्धि हुने गरी तोकिएको । निजको स्केलअनुसारको तलबवृद्धि सोही अड्कबाट वृद्धि हुँदै जानेछ ।

५३. तलबवृद्धि

- (१) टाइम स्केलअनुसार तलब पाउने पदमा नियुक्ति पाउने कलाकार तथा कर्मचारीले सामान्यतः स्केलमा लेखिएको न्यूनतम तलब पाउनेछ ।
- (२) प्रत्येक कलाकार तथा कर्मचारीले एक वर्षको सेवा पूरा गरेपछि एउटा तलबवृद्धि पाउनेछ ।
तर करार वा सम्भौता अन्तर्गत नियुक्ति भएका कलाकार वा कर्मचारीको तलब वृद्धि सर्तनामामा लेखिए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) स्थायी कलाकार तथा कर्मचारीको कार्यक्षमता, प्रतिष्ठानप्रतिको आस्था, अनुशासन आदिको मुल्याङ्कन गरी नियुक्त गर्ने अधिकारीले बढीमा तीन ग्रेडसम्म तलबवृद्धि गर्न सक्नेछ । तर यस्तो तलब वृद्धि गर्दा त्यस्तो कर्मचारीले कम्तीमा सो पदमा ३ वर्ष काम गरेको हुनुपर्नेछ ।

५४. निलम्बन भएमा पाउने तलब

कुनै कलाकार वा कर्मचारी यस नियमावलीबमोजिम कारवाहीको सिलसिलामा निलम्बनमा परेमा सो निलम्बनको अवधिभर निजले आफ्नो तलबको आधा तलब मात्र पाउनेछ ।
तर लागेको अभियोग प्रमाणित नभई निजले सफाइ पाएमा निलम्बनमा रहेको अवधिमा आधा तलब लिइसकेको भए सो कट्टा गरी बाँकी रहेको र नलिएको भए पुरै तलब (तलबवृद्धि हुने भएमा सो समेत) पाउनेछ । कसुरदार ठहरी सेवाबाट हटाइएमा निलम्बन भएको मितिदेखि हटाइएको मितिसम्मको बाँकी तलब पाउनेछैन ।

५५. अतिरिक्त पारिश्रमिक

- (१) बिदाको दिनमा कम्तीमा पूरा दिन ८(आठ) घण्टा काम गरेमा १ दिनको तलबबराबरको रकम दिइनेछ । तर ८ घण्टाभन्दा कम २ घण्टाभन्दा बढी काम गरेमा तोकिएको खाजा खर्च बापतको रकम दिइनेछ ।
- (२) कार्यालय खुलेको अरू दिनमा बिहान अथवा बेलुका २ घण्टाभन्दा बढी समय काम गर्न खटिन परेको खण्डमा अधिकृत एवं सहायक स्तरका कर्मचारीलाई प्राज्ञ-परिषद्बाट तोकिएको खाजा खर्च रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

५६. दैनिक तथा भ्रमण भत्ता

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्नुपर्दा पाउने दैनिक तथा भ्रमणभत्ता नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावलीमा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

५७. चाडपर्व खर्च

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीले आफ्नो धर्मसंस्कृति परम्पराअनुसार मनाइने चाडपर्वका लागि खाईपाई आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष चाडपर्व खर्चको रूपमा पाउनेछन् । यस्तो चाडपर्व खर्च त्यस्तो चाडपर्व हुनुभन्दा १५ दिन अघि पाउनेछन् ।

तर चाडपर्व बिदाभन्दा अघि कम्तीमा ६ महिनाको सेवाअवधि पुरा नभएको कलाकार वा कर्मचारीलाई पेस्कीको रूपमा चाडपर्व खर्च दिइनेछ। त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीले ६ महिनाको अवधि पुरा नगरी सेवाबाट अलग भएमा सो रकम सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीबाट असुर उपर गरिनेछ।

- (२) यस्तो रकम कर्मचारीले एक आर्थिक वर्षमा एक पटक आफ्नो धर्म, संस्कृति, परम्परा अनुसार मनाइने मुख्य चाड पर्वको अवसरमा भुक्तानी लिन सकिनेछ।

५८. औषधिउपचार खर्च

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थायी कलाकार तथा कर्मचारीले सेवाअवधिभरमा देहायबमोजिम औषधि-उपचार खर्च पाउनेछ।
- (क) अधिकृत स्तरको कलाकार तथा कर्मचारीले १२ महिना बराबरको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम।
- (ख) सहायक स्तर प्रथम श्रेणी र सो सरहको कलाकार तथा कर्मचारीले १८ महिना बराबरको खाईपाई आएको तलबबराबरको रकम।
- (ग) सहायक स्तर द्वितीय श्रेणी र सो मुनिको कलाकार तथा कर्मचारी र श्रेणी विहीन कर्मचारीले २१ महिना बराबरको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम।
- (२) कुनै कलाकार र कर्मचारी वा निजको परिवारको सदस्य बिरामी भएमा उपनियम (१) बमोजिम पाउने रकममा नबढ्ने गरी स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना हुँदा मान्यताप्राप्त चिकित्सकबाट उपचार गराउँदा लागेको बिलबमोजिम उपचार खर्च दिइनेछ।
- (३) आफ्नो घर वा जिल्ला छाडी अर्को जिल्ला वा विदेशमा गई उपचार गराउँदा उपनियम (१) बमोजिम पाउने रकममा नबढ्ने गरी त्यस्तो स्थानसम्म पुग्दाको र फर्कदाको बिरामीको र कुरुवा चाहिने अवस्था भए एकजना कुरुवासम्मको यातायात खर्चको पुरै रकम र खानाखर्चबापत सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीले पाउने दैनिक भत्ताको पचहत्तर प्रतिशत रकम दिइनेछ।
- (४) यस नियमबमोजिम पाउने उपचारखर्च कुनै कलाकार वा कर्मचारीले पेस्कीको रूपमा लिन चाहेको मनासिब कारण भएमा यस नियमको अधीनमा रही पछि हिसाब बुझाउने गरी एकमुष्ट खर्च पेसकीको रूपमा लिन सक्नेछ।
- तर त्यसरी पेस्कीको रूपमा लिएको रकम पछि हिसाब गर्दा उपचार खर्च बापत पाउने रकमभन्दा बढी हुन आएमा बढी भएजति रकम सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीको तलबबाट कट्टा गरी असुर उपर गरिनेछ। त्यसरी कट्टा गर्नुपर्ने रकम भुक्तानी नहुँदै सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारी वा निजको परिवारको सदस्यको मृत्यु भएमा असुर उपर गर्न बाँकी रहेको रकम मिन्हा हुनेछ।
- (५) कुनै अस्थायी कलाकार वा कर्मचारी बिरामी भएको औषधि उपचार खर्च दिँदा २० वर्षको अवधिलाई सेवाको पुरा अवधि मानी त्यसको अनुपातमा निजले गरेको सेवाअवधिका हिसाब गरी यस नियमबमोजिम औषधि उपचार खर्च दिइनेछ।
- (६) यस नियमबमोजिम कुनै कलाकार वा कर्मचारीले सेवाअवधिभर पाउने औषधि-उपचार खर्चमध्ये केही लिई वा नलिई उपचार-खर्च लिन बाँकी रहेको भए निज भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त गरिएको अवस्थामा बाहेक अन्य जुनसुकै बेहोराबाट सेवाबाट अलग भएमा त्यस्तो बाँकी औषधि उपचार खर्च बापतको रकम निजले एकमुष्ट पाउनेछ।
- (७) निवृत्तिभरण पाउने गरी सेवाबाट अलग भएको कलाकार वा कर्मचारीले उपनियम (६) बमोजिमको उपचार खर्चबापत लिन बाँकी रकममा बीस वर्ष, पच्चीस वर्ष वा सोभन्दा बढी सेवाअवधि भएको कलाकार वा कर्मचारीले क्रमशः दश, पन्ध्र र बीस प्रतिशत थप गरी हुने आउने रकम एकमुष्ट पाउनेछन्।
- (८) १० वर्ष सेवाअवधि नपुगेको कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई औषधि उपचार खर्च दिँदा यस नियममा तोकिएको रकमलाई १० वर्ष सेवा गरेबापत पाउने रकम मानी सोको अनुपातमा हुन आउने रकम मात्र दिइनेछ।

५९. काज किरिया खर्च

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका सेवामा बहाल रहेको अवस्थामा कुनै स्थायी कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु हुन गएमा निजको काजकिरियाबापत सहयोग गर्नुपर्ने देखिएमा प्राज्ञ-परिषद्ले निजको दुई महिना बराबरको तलब रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

६०. बीमासम्बन्धी व्यवस्था

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका सम्पूर्ण कलाकार एवं कर्मचारीलाई प्रतिष्ठानको तर्फबाट आर्थिक सुरक्षा एवं कल्याणको उद्देश्य राखी एउटा कोषको स्थापना गरिनेछ। उक्त कोषबाट आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिम बीमा रकम प्राप्त गर्न सक्नेछन्।

६१. अशक्तवृत्ति एवम् आर्थिक सहयोग

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा रहेको कुनै कलाकार वा कर्मचारी प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा दुर्घटनामा परी अङ्गभङ्ग भएमा वा चोटपटक लागेमा देहाय बमोजिम अशक्त वा आर्थिक सहयोग दिन सकिनेछ।

- (क) दुर्घटना परी शारीरिक वा मानसिक रूपमा सेवाको लागि अशक्त भएमा प्राज्ञ-परिषद्ले तोकेबमोजिमको अशक्त वृत्तिको रकम निज बाँचुन्जेल पाउनेछ।
- (ख) चोटपटक लागि सेवाबाट अवकाश लिनुपर्ने नभए तापनि सो चोटपटकका कारणबाट निजको क्षमतावृद्धिलाई असर पर्ने भएमा त्यस्तो चोटपटकको अवस्थाको विचार गरी आर्थिक सहायता एवं आवश्यकता अनुसार कुनै पनि सञ्चित बिदाबाट कट्टा नहुने गरी पुरा तलबसहितको थप बिरामी बिदा प्राज्ञ-परिषद्ले दिन सक्नेछ।

६२. विशेष भत्ता तथा अन्य सुविधासम्बन्धी व्यवस्था

प्रतिष्ठानमा कार्यरत कलाकार र कर्मचारीलाई यातायात, घरभाडा आदि बापत मासिक रूपमा रु. दुई हजार रुपैयाँ विशेष भत्ता प्रदान गरिनेछ र यो नियम लागू भएपछि हाल प्रचलनमा रहेको दैनिक खाजा खर्च सोही विशेष भत्तामा समायोजन हुनेछ। प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको आय-आर्जनमा हुने वृद्धिलाई मध्यनजर राखी प्राज्ञ-परिषद्ले यस्तो विशेष भत्तामा यथोचित वृद्धि पनि गर्न सक्नेछ।

६३. निवृत्तिभरण कोष परिचालन सम्बन्धी व्यवस्था

प्रतिष्ठानले निवृत्तिभरण कोष रकमलाई आवश्यक कार्यविधि बनाई प्रतिष्ठानको स्थायी सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई घर सापटी, सवारी साधन खरिद लगायत अन्य हायर पर्चेज सापटीसम्बन्धी योजना सञ्चालन गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद - ८
सापटी र पेस्की

६४. सापटी र पेस्की पाउन सक्ने

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका स्थायी कलाकार तथा कर्मचारीले प्राज्ञ-परिषद्ले तोकेबमोजिम घर सापटी तथा अन्य पेस्कीको सुविधा पाउन सक्नेछ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम दिइने घरसापटी तथा पेस्कीको व्यवस्था गर्दा प्राज्ञ-परिषद्ले विनियम बनाई लागू गर्नेछ।
- (३) कलाकार तथा कर्मचारीलाई सापटी तथा पेस्की सचिवको स्वीकृतिले दिइनेछ।

परिच्छेद १०
अवकाश, उपदान र निवृत्तिभरण

६५. अनिवार्य अवकाश

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै कलाकार तथा कर्मचारीको उमेर अन्ठाउन्न वर्ष पूरा भएपछि निजलाई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाबाट अवकाश दिइनेछ।
- (२) यस नियमको प्रयोजनको लागि कलाकार वा कर्मचारीको उमेर देहायबमोजिम गणना गरिनेछ :
 - (क) सेवामा प्रवेश गरेको बेलामा निजले पेस गरेको शिक्षणसंस्थाको प्रमाणपत्र किटिएको जन्मदिन वा वर्षबाट हुन आएको उमेर,
 - (ख) खण्ड (क) बमोजिमको अभिलेख नभएमा निजले नोकरीमा प्रवेश गरेको बेलामा नोकरी विवरण (सिटरोल) मा लेखिएको जन्मदिन वा वर्षबाट हुन आएको उमेर।

६६. स्वेच्छिक अवकाश

- (१) २० वर्षसम्म स्थायी सेवा अवधि पुरा गरेका र ५० वर्ष उमेर पुरा गरिसकेका प्रतिष्ठानका कलाकार वा कर्मचारीलाई प्रतिष्ठानले सूचना गरी तोकेको समयभित्र उल्लेखित सर्तमा स्वेच्छिक अवकाश लिन चाहेमा स्वेच्छिक अवकाश लिन सक्नेछन्।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम स्वेच्छिक अवकाश लिने कलाकार वा कर्मचारीलाई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको वित्तीय अवस्थालाई विचार गरी प्राज्ञ-परिषद्ले बढीमा ७ वर्षसम्मको निवृत्तिभरणको रकम एकमुष्ट पेशकीको रूपमा दिन सक्नेछ । यसरी एकमुष्ट निवृत्तिभरण पाएको पेस्की रकमको अवधि भुक्तान भएपछि मात्र निजलाई नियमित रूपले पाउने निवृत्तिभरण दिइनेछ ।

६७. अवकाश दिन सक्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवामा बीस वर्ष स्थायी सेवावधि पुगेको कलाकार वा कर्मचारीलाई प्राज्ञ-परिषद्ले देहायको कुनै आधारमा सेवाबाट अवकाश दिन सक्नेछ ।

- (क) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले आफ्नो जिम्मामा रहेको वा आफुले प्राप्त गरेको प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसम्बन्धी गोप्य कागजात वा लिखत वा जानकारी कुनै अनधिकृत व्यक्ति वा निकायलाई दिएमा वा दिने प्रयास गरेमा,
- (ख) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठान वा राष्ट्रिय हितको विपरीत कुनै विदेशी राष्ट्र वा संस्था वा नागरिकसँग अवाञ्छित सम्पर्क कायम गरी आफ्नो ओहोदाको मर्यादा विपरीत गैर जिम्मेवारीपूर्ण व्यवहार गरेमा,
- (ग) कुनै कलाकार वा कर्मचारी शारीरिक वा मानसिक अशक्तताको कारण कार्य सम्पादन गर्न अक्षम भएमा,
- (घ) कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई सेवामा राखिरहँदा कार्यालयको काम गर्ने वातावरणमा अवाञ्छित वा प्रतिकूल असर पर्न सक्ने देखिएमा ।

६८. उपदान

(१) पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी स्थायी सेवा गरेको तर निवृत्तिभरण पाउने अवधि नपुगेको कलाकार वा कर्मचारीले अवकाश पाएमा वा राजीनामा स्वीकृत गराई सेवाबाट अलग्ग भएमा वा भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य नठहर्ने गरी सेवाबाट हटाइएमा देहायका दरले उपदान पाउनेछन् ।

- (क) पाँच वर्षदेखि दश वर्षसम्म सेवा गरेको कलाकार वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निम्ति आखिरी आधा महिनाको तलब,
- (ख) दश वर्षभन्दा बढी पन्ध्र वर्षसम्म सेवा गरेको कलाकार वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निम्ति आखिरी एक महिनाको तलब,
- (ग) पन्ध्र वर्षभन्दा बढी बीस वर्षसम्म भन्दा कम सेवा गरेको कलाकार वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निम्ति आखिरी डेढ महिनाको तलब,
- तर उपनियम (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) अनुसार पाउने उपदानको रकम निज अवकाश लिँदाको अवस्थामा कार्यरत विशिष्ट श्रेणीको प्रचलित तलब स्केलको सुरु तलब अङ्कको हिसाबले हुने क्रमशः ६ महिना, १२ महिना र १८ महिनाको तलबभन्दा बढी हुनेछैन ।
- (२) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई कुनै शाखा वा पद नै नचाहिने भई खारेजीमा परेको कम्तीमा ३ वर्ष स्थायी नोकरी पूरा गरिसकेको कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई निजले गरेको सेवाअवधिमा ५ वर्ष थपेमा निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुग्दैन भने त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीको सेवाअवधिमा ५ वर्ष थप गरी हुन आउने अवधिको हिसाबले नियमबमोजिम उपदान दिइनेछ । तर यस्तो उपदान लिन नचाहने कलाकार तथा कर्मचारीको हकमा समान पदमा अन्य शाखामा प्राज्ञ परिषद्को निर्णय अनुसार पद मिलान गर्न सकिने छ ।
- (३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा पाउने वा सो सेवामा बहाल रहने उद्देश्यले शिक्षासम्बन्धी कुनै योग्यता, नाम, थर, वतन, उमेर वा नागरिकता ढाँटेको प्रमाणित हुन आएमा त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीलाई यस नियमबमोजिम उपदान दिइनेछैन ।

६९. निवृत्तिभरण

(१) बीस वर्ष वा सोभन्दा बढी समयसम्म प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा गरेको कलाकार वा कर्मचारीले अवकाश प्राप्त गरेको मितिदेखि देहाय बमोजिम निवृत्तिभरण पाउनेछ ।

जम्मा सेवावर्ष X आखिरी तलबको रकम

५०

तर,

- (क) भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निम्ति अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त गरिएको कलाकार वा कर्मचारीले यस नियमबमोजिम निवृत्तिभरण पाउनेछैन ।

- (ख) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा पाउने वा सो सेवामा बहाल रहने उद्देश्यले शिक्षासम्बन्धी कुनै योग्यता, तीनपुस्ते, नाम, थर, वतन उमेर वा नागरिकता ढाँटोको प्रमाणित हुन आएमा त्यस्तो कलाकारलाई यस नियमबमोजिम निवृत्तिभरण दिइनेछैन ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निवृत्तिभरणको मासिक रकम सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबको आधा रकमभन्दा कम हुनेछैन ।
- (३) उपनियम (१) मा जुनसुकै लेखिएको भए तापनि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई कुनै शाखा वा पद नै नचाहिने भई खारेजीमा परेको वा शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारणले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा गर्न असमर्थ भएको कुनै कलाकार वा कर्मचारीको सेवाको जम्मा अवधिको पाँच वर्षसम्म थप्दा निवृत्तिभरण पाउन सक्ने रहेछ भने निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुऱ्याउन त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीको सेवावधिमा बढीमा पाँच वर्षसम्म थपिनेछ ।
- (४) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै पदमा अधि गरेको सेवाबापत निवृत्तिभरण पाइरहेको व्यक्ति पछि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार वा कर्मचारी पदमा नियुक्त भएमा निजले पछि गरेको सेवाबापत यस नियमबमोजिम निवृत्तिभरण पाउनेछैन ।
- (५) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सेवा प्रवेशको लागि अधिकतम उमेर ४० वर्ष तोकिएको वर्ग र पदमा नियुक्त भएका कर्मचारीहरूलाई उमेरको कारणबाट अनिवार्य अवकाश हुँदा निजको सेवा अवधि निवृत्तिभरण पाउन सक्ने अवस्था रहेनछ भने त्यस्ता कर्मचारीलाई बढीमा २ वर्ष सम्म सेवा अवधि थप गरी निवृत्तिभरण प्रदान गर्न सकिनेछ ।

७०. निवृत्तिभरणमा वृद्धि

बहालवाला कलाकार कर्मचारीको तलबवृद्धि हुँदा तलबस्केलको सुरु अङ्क जति प्रतिशतले वृद्धि भएको छ, त्यसको दुई तिहाई रकम समान पदका निवृत्तिभरण पाइरहेका कलाकार वा कर्मचारीको निवृत्तिभरणको रकममा पनि वृद्धि गरिनेछ ।

७१. पारिवारिक निवृत्तिभरण र उपदान

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको कुनै कलाकार वा कर्मचारीको सेवामा छँदै वा निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दै मृत्यु भएमा निजको परिवारलाई वा निजको नाबालक भाइ वा अविवाहिता दिदी, बहिनीलाई नियम ६४ र ६५ मा लेखिएबमोजिम उपदान वा निवृत्तिभरण प्राप्त हुनेछ ।
तर निवृत्तिभरणको हकमा त्यस्तो निवृत्तिभरण सात वर्षभन्दा बढी समय प्राप्त हुनेछैन । निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दैमा मृत्यु भएको कलाकार वा कर्मचारीको परिवारलाई सात वर्ष पुगेपछि निवृत्तिभरण प्राप्त हुनेछैन ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निवृत्तिभरण पाउने व्यक्ति नाबालक रहेछ भने निज बालिन नभएसम्म त्यस्तो निवृत्तिभरण पाउनेछ ।
- (३) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार वा कर्मचारीको विधुर पति वा विधवा पत्नीले निजको पति वा पत्नी सेवामा छँदै वा निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दै मृत्यु भएमा उपनियम (१) बमोजिम पारिवारिक निवृत्तिभरण पाउने भएमा सो निवृत्तिभरण पाउने अवधि भुक्तान भएको मितिदेखि त्यस्तो निवृत्तिभरण नपाउने भएमा वा निजको पति वा पत्नीले निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष व्यतीत भइसकेपछि मृत्यु भएकोमा निज कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु भएको मितिदेखि निजले पाउने निवृत्तिभरणको आधा रकम जीवनभर पाउनेछ ।
तर, त्यस्तो निवृत्तिभरण पाउने विधुर पति वा पत्नीले पुनः वैवाहिक सम्बन्ध कायम गरेमा सो मितिबाट यो सुविधा पाउनेछैन ।
- (४) बहालवाला कलाकार वा कर्मचारीको तलबको वृद्धि हुँदा तलबस्केलको सुरु अङ्कमा जति प्रतिशतले वृद्धि भएको छ, त्यसको दुईतिहाई रकम उपनियम (१), (२) र (३) अनुसार पारिवारिक निवृत्तिभरण पाइरहेको व्यक्तिले खाईपाई आएको पारिवारिक निवृत्तिभरण रकममा पनि थप गरिनेछ ।
- (५) उपदान वा निवृत्तिभरण दिँदा मृत कलाकार वा कर्मचारीले आफ्नो परिवारको सदस्यमध्येमा वा आफ्नो नाबालक भाइ वा अविवाहिता दिदी, बहिनी कसैलाई इच्छाएको रहेछ भने सो व्यक्तिलाई र कुनै कारणले सो व्यक्तिले पाउन नसक्ने अवस्था भएमा वा कसैलाई पनि इच्छाएको रहेनछ भने सो कलाकार वा कर्मचारीको सदस्यमध्ये प्राज्ञ-परिषद्ले उचित ठहऱ्याएको कानुनी हकवालालाई दिइनेछ ।

७२. निवृत्तिभरणसम्बन्धी कार्यविधि

- (१) उमेर वा सेवा अवधिको कारणबाट अनिवार्य अवकाश पाउने कलाकार वा कर्मचारीले अवकाश हुने मितिभन्दा ६ महिना अगावै प्रज्ञा-परिषद्द्वारा तोकेको फाराम भरी आफू बहाल रहेको निकाय वा विभागमार्फत सचिवसमक्ष पठाउनुपर्नेछ ।
 - (२) उपनियम (१) बमोजिमको फाराम भर्न नपाउँदै कुनै कलाकार वा कर्मचारीको मृत्यु भएमा त्यस्तो मृत कलाकार वा कर्मचारीले इच्छाएको व्यक्तिले र कसैलाई नइच्छाएको भए निजको परिवारको सदस्यमध्ये देहायको क्रमानुसार जो जीवित छ उसले सचिवसमक्ष ६ महिना भित्र फाराम भरी पठाउनुपर्नेछ ।
 - (क) सगोलको पति वा पत्नी
 - (ख) सगोलको छोरा वा धर्मपुत्र
 - (ग) सगोलको अविवाहिता छोरी वा धर्मपुत्री
 - (घ) सगोलको बाबु-आमा
 - (ङ) आफैले पालन-पोषण गर्नुपर्ने पुरुष कर्मचारीको हकमा बाजे, बज्यै र महिला कर्मचारीका हकमा सासु, ससुरा र छोरापट्टिको नाति,
 - (च) भिन्न बसेको पति वा पत्नी
 - (छ) भिन्न बसेको छोरा
 - (ज) भिन्न बसेको अविवाहित छोरी, बाबु र आमा
 - (झ) सगोलको दाजु, भाई, विधवा छोराबुहारी र छोरापट्टिको नाति, अविवाहिता नातिनी
 - (ञ) सगोलको अविवाहिता दिदी, बहिनी
 - (ट) सगोलको भतिजा, भतिजी, सौतेनी आमा, भिन्न बसेको छोरापट्टिको अविवाहिता नातिनी,
 - (ठ) सगोलको काका, विधवा काकी, भाउज्यू, भाईबुहारी, नातिनीबुहारी,
 - (ड) भिन्न बसेको दाजु, भाइ
 - (ढ) विवाहिता दिदी, बहिनी, भिन्न बसेको बाजे, बज्यै विधवा छोराबुहारी, नातिनीबुहारी, भतिजा ।
- स्पष्टीकरण : यसै क्रममा एकभन्दा बढी नातेदारहरू तोकिएको भए सो क्रममा तोकिएको सबै नातेदारहरूले बराबर हिस्सामा मृत कलाकार वा कर्मचारीको निवृत्तिभरण पाउन सक्नेछन् ।

परिच्छेद - ११

आचरण

७३. समय-पालन र नियमितता

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानबाट तोकिएको समयमा नियमित रूपले आफु कार्यरत निकाय वा विभागमा हाजिर हुनुपर्दछ र यस नियमको अधीनमा रही तोकिएको बिदाको लागि तोकिएबमोजिम स्वीकृति नलिई कामबाट अनुपस्थित हुन हुँदैन ।

७४. अनुशासन र आज्ञापालन

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार र कर्मचारीले अनुशासनमा रही आफ्नो कर्तव्य इमानदारी र तत्परताका साथ पालन गर्नुपर्दछ ।
- (२) कलाकार एवं कर्मचारीले आफ्नो कार्यालयसम्बन्धी काममा आफूभन्दा माथिको अधिकृतले दिएको आज्ञा शीघ्रता र परिश्रमसाथ पूरा गर्नुपर्दछ ।
- (३) कलाकार एवं कर्मचारीले आफूभन्दा माथिका सबै पदाधिकारी, कलाकार वा कर्मचारीहरूप्रति उचित आदर देखाउनुपर्नेछ र आफूमुनिका कर्मचारीमाथि प्रभाव पार्नु वा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्नु हुँदैन ।

७५. राजनैतिक वा अवाञ्छनीय प्रभाव पार्न नहुने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार एवं कर्मचारीले आफ्नो सेवा सम्बन्धी कुरामा मतलब साध्य गर्ने मनसायले अन्य कर्मचारीमाथि कुनै राजनीतिक वा अवाञ्छनीय प्रभाव पार्ने वा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्नुहुँदैन ।

७६. राजनीतिमा भाग लिन नहुने

- (१) प्रतिष्ठानका कर्मचारीले राजनीतिमा भाग लिन हुँदैन ।
तर प्रचलित कानून बमोजिम आफूले पाएको मतदानको अधिकार प्रयोग गर्न यस नियममा लेखिएको कुराले कुनै किसिमको बाधा पर्नेछैन ।

७७. अन्य स्थानमा काम गर्नु नहुने

- (१) कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसम्बन्धी काम बाहेक प्राज्ञ-परिषद् वा तोकिएको अधिकारीको पूर्व स्वीकृतिबेगर अन्य कुनै प्रकारको रोजगारी तथा व्यापार व्यवसाय गर्नु हुँदैन ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कलाकार वा कर्मचारीले प्रज्ञा -प्रतिष्ठानको नीति विपरीत नहुने गरी साहित्यिक, साङ्गीतिक आदि सिर्जनामूलक कलात्मक कार्य गर्न सक्नेछ ।

७८. दान, उपहार, चन्दा आदि प्राप्त गर्न नहुने

कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा नियमानुसार पाउने पारिश्रमिक तथा भत्ता बाहेक प्राज्ञ-परिषद्को पूर्व स्वीकृतिबिना आफुले वा आफ्नो परिवारको कुनै सदस्यबाट कसैबाट कुनै प्रकारको दान, दातव्य, उपहार, कोसेली स्वीकार गर्न चन्दा माग्नु हुँदैन ।

७९. कामकाजसम्बन्धी समाचार-प्रकाशन गर्नमा प्रतिबन्ध

कुनै पनि कलाकार एवं कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्यपालना गर्दा जानकारीमा आएको कुनै गोप्य वा कानूनद्वारा निषिद्ध विषय वा आफुले लेखेको वा सङ्कलन गरेको कुनै कागजपत्र प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमबाट अरू अनधिकृत व्यक्ति वा प्रेसलाई दिनु वा बताउनु हुँदैन ।

८०. प्रदर्शन र हडताल गर्न प्रतिबन्ध

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले नेपाल राज्यको सार्वभौम सत्ता, अखण्डता, शान्ति-सुरक्षा, वैदेशिक सम्बन्ध, सार्वजनिक मर्यादा आदि अदालतको निर्णयको अवहेलना गर्नु, कुनै अपराधलाई प्रश्रय हुने गरी प्रदर्शन गर्नु र हडतालमा भाग लिनु वा सो कार्य गर्ने उद्देश्यले अरूलाई उक्साउनु समेत हुँदैन ।
- (२) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारी, कार्यालय वा अधिकृतलाई नियम-कानूनद्वारा निर्धारित कर्तव्य पुरा गर्नमा बाधा-विरोध हुने गरी हडताल, कलमबन्द, थुनछेक वा घेराउ गर्नु वा शारीरिक वा मानसिक उत्पीडनबाट दबाव दिनु वा सो गर्ने उद्देश्यले अरूलाई उक्साउनु समेत हुँदैन ।

८१. प्रतिनिधित्व गर्नमा प्रतिबन्ध

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले आफूलाई मर्का परेको विषयमा आफैले वा वारेसद्वारा सम्बद्ध निकाय वा अधिकारीसमक्ष निवेदन दिनु बाहेक अरू व्यक्ति वा समूहको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु हुँदैन । तर, प्राज्ञ-परिषद्द्वारा मान्यता प्राप्त कलाकार वा कर्मचारी सङ्घको तर्फबाट गरिने प्रतिनिधित्व र कलाकार वा कर्मचारीको पदीय दायित्वको आधारमा गर्नुपर्ने कुनै कार्य गर्नमा यस नियमले कुनै किसिमको बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

८२. हानि-नोक्सानी गर्नु नहुने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै सम्पत्तिको हानि नोक्सानी गर्नु हुँदैन ।

८३. आफ्नो सेवा र पदअनुसार आचरणको पालन गर्नुपर्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले आफ्नो सेवा र पदअनुकूल आचरणको पालन गर्नुपर्नेछ ।

८४. ऐन-कानूनको पालन गर्नुपर्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसँग सम्बन्धित ऐन-नियमहरूको पालना गर्नुपर्नेछ ।

८५. प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको आलोचना गर्न नहुने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार एवं कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको नीतिविपरीत हुने गरी आफ्नो वास्तविक वा काल्पनिक नामबाट वा बेनामी तवरबाट कुनै लेख प्रकाशित गर्नु वा रेडियो, टेलिभिजन आदिवारा वक्तव्य प्रसारित गर्नु वा सार्वजनिक भाषण दिनु हुँदैन ।

८६. ट्रेड युनियन सम्बन्धी व्यवस्था

- (१) कार्यालय प्रमुख भई काम गर्नुपर्ने अधिकृत कर्मचारी बाहेक तृतीय श्रेणी वा सोभन्दा मुनिका कर्मचारीले आफ्नो पेसागत हक हितका लागि ट्रेड युनियन गठन गरी सदस्यता लिन सक्नेछन् ।
- (२) ट्रेड युनियनको दर्ता श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन विभागमा हुनेछ ।
- (३) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार वा कर्मचारीले आफ्नो पेसागत हकहितसँग सम्बन्धित ट्रेड युनियन र अन्य सामाजिक संस्था (जस्तै : भाषा, साहित्य, संस्कृतिसम्बन्धी वा मेडिकल एसोसियसन, इन्जिनियरिङ एसोसिएसन आदि) को सदस्य बन्न यस नियममा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।
- (४) यस नियम बमोजिम गठित ट्रेड युनियनले प्रचलित ट्रेड युनियनसम्बन्धी कानूनले प्रदान गरेको सुविधा प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

परिच्छेद १२
सेवाको सुरक्षा

८७. कलाकार वा कर्मचारीको सेवाको सुरक्षा

देहायका अवस्थामा बाहेक अन्य कुनै पनि अवस्थामा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार एवं कर्मचारीलाई मनासिव माफिकको सफाइको मौका नदिई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाबाट हटाइने वा बर्खास्त गरिने छैन ।

(क) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरेको,

(ख) भागी पत्ता नलागको वा अरू कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न सम्भव नभएको पर्याप्त आधार भएको ।

८८. सेवा-सर्तको सुरक्षा

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कुनै पनि कलाकार तथा कर्मचारीलाई निजको नियुक्ति हुँदा तत्काल लागू रहेको तलब, उपदान, निवृत्तिभरण र अन्य सुविधासम्बन्धी सेवाका सर्तहरूमा निजलाई प्रतिकूल असर पर्ने गरी परिवर्तन गरिनेछैन ।

परिच्छेद १३

सजाय र पुनरावेदन

८९. सजाय

उचित र पर्याप्त कारण भएमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीलाई देहायबमोजिम सामान्य वा विशेष सजाय गर्न सकिनेछ :

(क) सामान्य सजाय

(१) नसिहत दिने,

(२) बढीमा दुई पटकसम्म तलबवृद्धि रोक्का गर्ने,

(३) बढीमा दुई वर्षसम्म बढुवा रोक्का गर्ने,

(४) तल्लो पोस्ट वा तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने ।

(ख) विशेष सजाय

(१) भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य नठहर्ने गरी सेवाबाट हटाउने ।

(२) भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त गर्ने ।

९०. नसिहत दिने वा तलबवृद्धि वा बढुवा रोक्ने

देहायको कुनै अवस्थामा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार तथा कर्मचारीलाई नसिहत दिन वा निजको तलबवृद्धि वा बढुवा रोक्का गर्न सकिनेछ ।

(क) काम सन्तोषजनक नभएमा,

(ख) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सरुवा गरिएको विभाग वा निकायमा म्यादभित्र हाजिर नभएमा,

(ग) पूर्व स्वीकृति नलिई बराबर कार्यालयमा अनुपस्थित रहेमा,

(घ) अनुशासनहीन काम गरेमा,

(ङ) आचरणसम्बन्धी नियम उल्लङ्घन गरेमा,

(च) नियम १०० बमोजिम बुझ बुझारथ नगरेमा,

९१. सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने

(१) देहायको कुनै अवस्थामा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार तथा कर्मचारीलाई भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य नठहर्ने गरी सेवाबाट हटाउन सकिनेछ :

(क) कार्यक्षमताको अभावमा आफ्नो पदको काम वा जिम्मेवारी पूरा गर्न नसकेमा ।

(ख) आफ्नो पदको जिम्मेवारी बराबर बेवास्ता गरेमा ।

(ग) आचरणसम्बन्धी कुराको बराबर उल्लङ्घन गरेमा ।

(घ) कार्यालयको समयमा बराबर मादक पदार्थ सेवन गरेमा ।

(ङ) बराबर अनुशासनहीन काम गरेमा ।

(च) बिदा स्वीकृत नगराई लगातार नब्बे दिनसम्म आफ्नो कार्यालयमा अनुपस्थित रहेमा ।

(छ) राजनीतिमा भाग लिएमा ।

- (२) देहायको कुनै अवस्थामा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलाकार वा कर्मचारीलाई भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निम्ति अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त गर्न सकिनेछः
 (क) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरेमा ।
 (ख) भ्रष्टाचार गरेमा ।

९२. निलम्बनमा राखी कारबाही गर्ने

- (१) कुनै कलाकार वा कर्मचारीको सम्बन्धमा नियम ९३ मा लेखिएको अभियोगको जाँचबुझ गर्नुपरेमा जाँचबुझ समाप्त नहुन्जेलसम्म त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिन पाउने अधिकारीले निलम्बन गर्न सक्नेछ ।
 तर देहायको अवस्था नभई साधारणतया निलम्बन गरिनेछैनः
 (क) निलम्बन नगरी ओहोदाको काम गर्न दिँदा भुट्टा सबुत प्रमाणको सङ्कलन गर्नसक्ने वा आफ्नो विरुद्धको सबुत प्रमाण गायब गर्न सक्ने सम्भावना देखिएमा, वा
 (ख) निलम्बन नगरी ओहोदाको काम गर्न दिँदा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको हानि-नोक्सानी हुने सम्भावना देखिएमा ।
 (२) कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई निलम्बन गर्नुपरेमा सजायको आदेश दिन पाउने अधिकारीले सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीलाई निलम्बन-पत्र दिनुपर्नेछ ।
 (३) उपनियम (१) बमोजिम कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई निलम्बनमा राख्दा साधारणतया तीन महिनाभन्दा बढी राख्नु हुँदैन । सो अवधिभित्र कलाकार वा कर्मचारी उपरको कारबाही किनारा लगाउनुपर्नेछ । कुनै असाधारण अवस्था परी उक्त अवधिभित्र किनारा लगाउन नसकिने भई निलम्बनको अवधि बढाउनुपरेमा प्राज्ञ-परिषद्को पूर्वस्वीकृति लिई एक महिनासम्म निलम्बनको अवधि बढाउन सकिनेछ ।
 (४) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा गिरफ्तार भई थुनिएको कलाकार वा कर्मचारी त्यसरी थुनिएको अवधिभर स्वतः निलम्बित भएको मानिनेछ ।
 (५) निलम्बनमा रहेको कुनै कलाकार वा कर्मचारी आफ्नो पदमा पुनः स्थापित भएमा वा सेवाबाट हटाइएमा वा बर्खास्त गरिएमा निजको निलम्बन समाप्त भएको मानिनेछ ।

९३. सजायसम्बन्धी कार्यविधि

- (१) सजाय दिन पाउने अधिकारीले कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई सजाय दिनुभन्दा अघि कारबाही गर्न लागिएको कारणको उल्लेख गरी सो कलाकार वा कर्मचारीलाई उचित म्याद दिई आफ्नो सफाइ पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ ।
 (२) उपनियम (१) बमोजिम सूचना दिँदा निजमाथि लगाइएको आरोप स्पष्ट रूपमा किटिएको हुनुपर्दछ र प्रत्येक आरोप कुन कुरा र कारणमा आधारित छ सो समेत खुलाएको हुनुपर्दछ । तोकिएको म्यादभित्र सफाइ पेश गर्नु सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
 (३) आरोप लागेको कलाकार वा कर्मचारीको सफाइ प्राप्त भएपछि सजाय दिने अधिकारीले आवश्यक ठानेमा स्वयं वा कुनै अन्य अधिकृतद्वारा सो सम्बन्धमा जाँचबुझ गराउन सक्नेछ ।

९४. सजाय प्रस्ताव गर्ने

- (१) नियम ९३ बमोजिम सफाइ पेश गर्न दिइएको म्यादभित्र सफाइ पेश नगरेमा वा पेश हुन आएको सफाइको जाँचबुझ गर्दा सन्तोषजनक नभएमा सजाय दिने अधिकारीले सजायको आदेश दिनुभन्दा पहिले त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीलाई जाँचबुझको नतिजा तथा निजलाई दिन लागिएको सजायको समेत उल्लेख गरी प्रस्तावित सजाय किन नदिने भनी त्यस सम्बन्धमा उचित म्याद दिई निजसँग स्पष्टीकरण माग्नेछ ।
 (२) सजायको आदेश दिने अधिकारीले कुनै कलाकार वा कर्मचारीसँग उपनियम (१) बमोजिम स्पष्टीकरणको माग गर्दा त्यसअघि नियम ९३ बमोजिम पेश हुन आएको सफाइ सन्तोषजनक नभएमा त्यसको कारण समेत खुलाउनुपर्नेछ ।

९५. सेवा आयोगको परामर्श लिनुपर्ने

- (१) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले नियम ९३ बमोजिम दिएको सफाइ वा नियम ९४ बमोजिम दिएको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नभई त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीलाई सजाय गर्नुपर्ने देखिएमा सजायको आदेश दिने अधिकारीले सजायको आदेश दिनुभन्दा पहिले त्यस्तो कलाकार वा कर्मचारीलाई दिन लागिएको सजाय प्रस्ताव गरी सेवा आयोगको परामर्श लिनुपर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम सेवा अयोगको परामर्शको निम्ति लेखी पठाउँदा तत्सम्बन्धमा प्रस्तुत भएका सफाइ, स्पष्टीकरण तथा सबुद प्रमाणसमेतको मूल्याङ्कन गरी सो आधारमा ठहर गर्न खोजिएको सजाय समेत प्रस्तावित गरी सम्बन्धित सबै नक्कल कागजसहितको फायल संलग्न राखी पठाउनुपर्नेछ ।

९६. सजाय दिने र पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी

- (१) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका देहायका पदमा बहाल रहेका कलाकार वा कर्मचारीलाई यस नियमावलीबमोजिम सजायको आदेश दिने अधिकारी र सो सजायको आदेशउपर पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी देहायबमोजिम हुनेछ ।

दर्जा	नसिहत दिने, तलबवृद्धि वा बढुवा रोक्का गर्ने, जानाजानी लापरवाही गर्नाले वा नियम-आदेशको पालना नगर्नाले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई हुन आएको नोक्सानीको सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब कट्टा गरी तल्लो स्केल वा त्यही स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने सजाय दिने अधिकारी	सो उपर पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी	भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निम्ति अयोग्य नठहर्ने गरी सेवाबाट हटाउन वा भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निम्ति अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त गर्ने सजाय दिने अधिकारी	सो उपर पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी
१) सहायक स्तर वा सोभन्दा मुनिका कलाकार वा कर्मचारी	सम्बन्धित शाखाप्रमुख	सचिव	सचिव	उपकुलपति
२) अधिकृत द्वितीय तथा तृतीय स्तरका कलाकार वा कर्मचारी	सचिव	उपकुलपति	कुलपति	प्राज्ञ-परिषद्
३) प्रथम स्तर वा सोभन्दा माथिका कर्मचारी	सचिव	कुलपति	कुलपति	प्राज्ञ-परिषद्

९७. पुनरावेदन कार्यविधि

- (१) कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई यस नियमावली बमोजिम दिइएको सजायमा चित्त नबुझी सो सजायउपर पुनरावेदन दिनुपरेमा सो सजायउपर किन चित्त नबुझेको हो यथार्थ कारण खोली सफाइ पाउनुपर्ने भए सो समेत उल्लेख गरी सजायको सूचना पाएको वा आदेशको नक्कल सारेको मितिदेखि ३५ दिनभित्र पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीको कार्यालयमा पुनरावेदन दर्ता गराउनुपर्नेछ ।
- (२) पुनरावेदन गर्दा पुनरावेदन-पत्रसाथ जुन आदेशको विरुद्ध पुनरावेदन गरिएको हो सो आदेशको नक्कल समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

९८. पुनरावेदनउपर विचार तथा निर्णय

नियम ९७ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदनमा पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीले जो बुझ्नुपर्ने बुझी विचार गरी पुनरावेदन दर्ता भएको मितिले साधारणतया ३५ दिनभित्र पुनरावेदकलाई दिइएको सजाय सदर वा बदर गर्ने वा त्यस्तो सजायलाई घटाउने अन्तिम आदेश दिन सक्नेछ ।

९९. सेवामा पुनः कायम भएमा तलब-भत्ता पाउने

- (१) कुनै कलाकार वा कर्मचारीलाई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने आदेश बदर भई निज पुनः सेवामा कायम भएमा निजालाई सेवाबाट हटाइएको वा बर्खास्त गरिएको मितिदेखि पुनः सेवामा कायम भएको मितिसम्मको पूरा तलब-भत्ता र नियमानुसार पाउने तलबवृद्धि समेत दिइनेछ ।

- (२) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाबाट हटाइएका वा बर्खास्त गरिएका कलाकार वा कर्मचारी पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीको आदेशबाट पुनः सेवामा बहाल भएमा निजले सोको सूचना पाएको मितिले ३५ दिनभित्र सम्बन्धित निकाय वा विभागमा हाजिर हुन जानुपर्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) को म्यादभित्र हाजिर हुन नआउने कलाकार वा कर्मचारीलाई पुनः सेवामा बहाल गर्न प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई कर लाग्नेछैन ।

परिच्छेद १४

१००. बुभुक्षारथ गर्नुपर्ने

- (१) कुनै कलाकार वा कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवा छाड्दा अख्तियारवालाले तोकेको कलाकार वा कर्मचारीलाई आफूले बुझाउनुपर्ने जिन्सी, नगदी वा कागजपत्र जे-जति आफ्नो जिम्मामा छ सो सबै सेवा छाडेको एक महिनाभित्र बुभुक्षारथ गरिसक्नुपर्नेछ । एक महिनाभन्दा बढी समय लाग्ने भएमा सचिवको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।
- (२) नयाँ नियुक्ति वा बहाली लिने कलाकार वा कर्मचारीले आफू बहाल गर्न चाहेको दिनको सूचना साबिकवालालाई सकेसम्म चाँडो दिनुपर्नेछ ।
- (३) नियुक्ति, सरुवा वा अवकाश भएपछि साबिकवाला र हाल बहालवाला कलाकार वा कर्मचारी बुभुक्षारथ नगरी बसेमा नियम ८९ को खण्ड (क) बमोजिम सजायको भागी बन्नेछ । त्यस अवधिमा कुनै नोकसानी, हिनामिना आदिमा औचित्य हेरी एक वा दुवै कलाकार वा कर्मचारी सजायको भागी हुनेछ ।
- (४) प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको एक सङ्गठन वा निकाय वा विभागबाट अर्को सङ्गठन वा निकाय वा विभागमा सरुवा हुने कलाकार वा कर्मचारीले पनि यस नियम बमोजिम बुभुक्षारथ गर्नुपर्नेछ ।
- (५) कुनै पनि कलाकार वा कर्मचारीले बुभुक्षारथ गर्दा आफ्नो नातेदार र पत्यारका मानिस खडा गरी बुझ्ने वा बुझाउने बन्दोबस्त गर्न सक्नेछ ।
- (६) सेवानिवृत्त कुनै कलाकार वा कर्मचारीले बुभुक्षारथ गर्नुपर्ने नगदी, जिन्सी वा कागजपत्र यस नियमअनुसार नबुझाएमा त्यसरी नबुझाएको अवधिसम्मको लागि निजले पाउने उपदान वा निवृत्तिभरण रोक्का गर्न सकिनेछ ।

१०१. कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन फारामसम्बन्धी व्यवस्था

- (१) हरेक वर्षको असार महिनाको पन्ध्र गतेदेखि सो महिनाको मसान्तसम्म अधिकृत र सहायक स्तरका कलाकार एवं कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन फारम दर्ता गर्नुपर्नेछ ।
- (२) यसरी सम्बन्धित कर्मचारीबाट प्राप्त कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन तोकिएको सुपरिवेक्षक र पुनरावलोकनकर्ता बाट भरी भराई प्रशासन शाखाले गोप्य रूपमा राख्नुपर्ने छ ।

१०२. सेवासम्बन्धी विवरण अद्यावधिक राख्नुपर्ने

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सचिवले अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा कलाकार एवं कर्मचारीको नोकरीको विवरण भराई प्रशासन शाखामा सुरक्षापूर्वक राख्न लगाउनुपर्नेछ ।

१०३. कार्यालय समय र बिदा

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कार्यालय समय र सार्वजनिक बिदा तथा कलाकारहरूको कार्यसमय प्राज्ञ-परिषद्ले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

१०४. सेवाबाट बर्खास्त हुनेहरूको अभिलेख राख्ने

भविष्यमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निमित्त अयोग्य ठहर्ने गरी सेवाबाट बर्खास्त भएका कलाकार एवं कर्मचारीको विवरण सचिवले राख्न लगाउनु पर्नेछ ।

१०५. सेवापदक

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको स्थायी सेवामा अविच्छिन्न पन्ध्र वर्षसम्म रही काम गर्ने कलाकार तथा कर्मचारीलाई प्राज्ञ-परिषद्ले तोके बमोजिम नगद पुरस्कार सहित सेवापदक एवं पच्चीस वर्षसम्म रही काम गर्ने कलाकार तथा कर्मचारीलाई नगद पुरस्कार सहित नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान दीर्घ सेवा पदक प्रदान गरिनेछ ।

१०६. कलाकार तथा कर्मचारी सहायता कोष

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कलाकार तथा कर्मचारीहरूको हित एवं सहायताको लागि एउटा कलाकार तथा कर्मचारी सहायता कोषको स्थापना गरिनेछ । यस कोषको सञ्चालनको कार्यविधि प्राज्ञ परिषद्ले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१०७. असल नियतले गरेको बचाउ

ऐन र नियमावली बमोजिम असल नियत लिई गरेको वा गर्न खोजेको कुनै कामको सम्बन्धमा प्रज्ञाप्रतिष्ठानको कुनै कलाकार वा कर्मचारीउपर मुद्दा चलाउने वा अन्य कुनै कानुनी कारबाही गरिने छैन ।

१०८. कार्यप्रणाली वा व्यवस्थापन प्रणाली

यस नियमावलीको उद्देश्यपूर्तिका लागि प्राज्ञ परिषद्ले कार्यव्यवस्थापन प्रणाली बनाई लागू गर्नेछ ।

१०९. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार

यस नियमावलीको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ आइपरेमा त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार प्राज्ञ परिषद्लाई हुनेछ ।

११०. यस नियमावली अनुसार कार्यान्वयन गर्दा कुनै विषयमा अष्ट्यारो पर्न गएमा प्राज्ञ परिषद्ले विशेष निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची -१
(नियम १२ सँग सम्बन्धित)
सपथ-ग्रहणको नमुना

म..... ईश्वरको नाममा सपथ लिन्छु- नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कलकार/कर्मचारीको हैसियतले मलाई तोकिएको काम मेरा ज्ञान र विवेकले जाने-बुझेसम्म ईमान-धर्म सम्झी राष्ट्र र प्रज्ञा-प्रतिष्ठानप्रति बफादार रही, भय, पक्षपात वा द्वेष नराखी, लोभ, लालच र मोलाहिजा नगरी इमानदारीसाथ गर्नेछु र मलाई ज्ञात हुन आएको नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको कारोबारसम्बन्धी कुनै गोप्य कुरा अधिकृत व्यक्तिलाई बाहेक अरू कसैलाई म नोकरीमा बहाल रहे वा नरहेको जुनसुकै अवस्थामा पनि प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले भन्ने वा सङ्केत गर्नेछैन ।

अनुसूची -२
(नियम २९ र १०१ सँग सम्बन्धित)
कार्य-सम्पादनसम्बन्धी मूल्याङ्कन-फारम
फाराम निर्देशिका

- अ) कार्य-सम्पादनसम्बन्धी मूल्याङ्कन गर्दा सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीको व्यक्तित्व एवं कार्यतत्परता आदि गुणहरूमा ध्यान दिइनेछ। अधिकृतहरूको मूल्याङ्कन खण्ड (क) फाराममा र अधिकृतमुनिका कलाकार वा कर्मचारीहरूको मूल्याङ्कन खण्ड (ख) फाराममा गर्नुपर्नेछ।
- आ) वर्षभरी माग गरिएको प्रगतिको विवरणहरूको आधारमा कार्य-सम्पादनसम्बन्धी मूल्याङ्कन-फाराम प्रत्येक आर्थिक वर्षको आषाढ १५ गतेदेखि ऐ. मसान्तसम्म सुपरिवेक्षकले यो चिन्ह (✓) जनाई कारण समेत खुलाई आवश्यक विवरण भर्नुपर्नेछ। 'असाधारण' चिन्ह लगाउन सचिवको सम्मति लिनुपर्नेछ। आठभन्दा कम अङ्क दिनुपरेमा सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीलाई त्यसको जानकारी दिनुपर्नेछ र निजको स्पष्टीकरण भए सो समेत फारामसाथ राख्नु पर्नेछ।
- इ) त्यसरी सुपरिवेक्षकले भरी पेस गरेको फाराममा पुनरावलोकन-कर्ताले आफ्नो राय-ठहर जनाई हस्ताक्षर गर्नुपर्नेछ।

कार्य-सम्पादनसम्बन्धी मूल्याङ्कन-फाराम
(खण्ड -क)
(अधिकृतहरूको लागि)

अवधि..... देखि..... सम्म.....
नाम..... दर्जा

शाखा/फाँट..... विभाग

क्र.सं.	व्यक्तिगत गुण तथा चरित्र	मूल्याङ्कन (यो ✓ द्वारा जनाउने)					मन्तव्य (कारण उदाहरण समेत)
		असन्तोषजनक	सामान्य	उत्तम	अत्युत्तम	असाधारण	
		०	१	२	४	५	
१.	कामप्रतिको उत्साह मनोभाव						
२.	सिर्जनात्मक प्रतिभा						
३.	आचरण						
४.	निर्णय दिन सक्ने क्षमता						
५.	मातहतका कर्मचारीहरूलाई काममा लगाउने क्षमता						
६.	मातहतका कर्मचारीहरूको मूल्याङ्कन गर्ने क्षमता						

प्राप्ताङ्क

सुपरिवेक्षकको दस्तखत

मिति:.....

पुनरावलोकनकर्ताको राय -ठहर:

पुनरावलोकन-कर्ताको दस्तखत

मिति

कार्य-सम्पादन सम्बन्धी मूल्याङ्कन-फाराम

(खण्ड -ख)

(अधिकृतमुनिका कर्मचारी/कलाकारहरूको लागि)

अवधि..... देखि.....सम्म
नाम..... दर्जा

शाखा/फाँट..... विभाग

क्र.सं.	व्यक्तिगत गुण तथा चरित्र	मूल्याङ्कन (यो ✓ द्वारा जनाउने)					मन्तव्य (कारण उदाहरण समेत)
		असन्तोषजनक	सामान्य	उत्तम	अत्युत्तम	असाधारण	
		०	१	२	४	५	
१.	कामप्रतिको उत्साह मनोभाव						
२.	निर्देशनअनुसार काम गर्ने क्षमता						
३.	आचरण						
४.	भर पर्न सकिने गुण						
५.	रुजु हाजिरी						
६.	काममा शीघ्रता						

प्राप्ताङ्क

सुपरिवेक्षकको दस्तखत

मिति:.....

पुनरवलोकनकर्ताको राय -ठहर:

पुनरवलोकन-कर्ताको दस्तखत

मिति

अनुसूची -३
(नियम १०२ सँग सम्बन्धित)
नोकरी विवरण फाराम

फाराम भर्ने निर्देशिका

- १) प्रत्येक कलाकार तथा कर्मचारीको नोकरी-विवरण प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा रहनुपर्दछ ।
- २) सेवा सुरु प्रवेश गर्ने कलाकार वा कर्मचारीले खण्ड (क) भरी पेस गर्नुपर्दछ । प्रवेश गरिसकेकाहरूले खण्ड (क) र (ख) दुवै भरी पेस गर्नुपर्दछ ।
- ३) फाराम भरी पेस गरिसकेपछि भएको परिवर्तन वा थप-घटको सूचना सम्बन्धित कलाकार वा कर्मचारीले प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा दिनुपर्दछ र त्यसको आधारमा सम्बन्धित अधिकृतले आवश्यक विवरण भरी कैफियत महलमा दस्तखत गर्नुपर्नेछ ।
- ४) बिदाको विवरण हाजिरी रेकर्डको जिम्मा लिने अधिकृतले प्रमाणित गरी दिनुपर्दछ ।

व्यक्तिगत-विवरण
नोकरी-विवरण-फाराम
(खण्ड क)

नाम,थर

ठेगाना विवाहित भए पति/पत्नीको नाम

हुलिया..... बाबुको नाम.....

जन्ममिति बाजेको नाम

नागरिकता इच्छाइएको व्यक्तिको नामथर

मर्दाना/जनाना ठेगाना

अन्य कुनै कार्यालयमा नोकरी गरेको भए सो नोकरीको विवरण

कार्यालयको नाम	दर्जा	मिति				तलबभत्ता	कैफियत
		नियुक्ति	सरुवा	बढुवा	छाडेको		

शैक्षिक योग्यता

सर्टिफिकेट वा उपाधि	अध्ययनका विषय	अध्ययनको अवधि		श्रेणी	शिक्षणसंस्थाको नाम र ठेगाना	कैफियत
		देखि	सम्म			

माथि भरिएको बेहोरा ठीक साँचो हो । प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सेवाको निम्ति अयोग्य हुने गरी मलाई कुनै बातकसुर लागेको छैन । कुनै कुरा भुटो लेखिएको वा जानाजानी साँचो दबाउने उद्देश्यले लेखिएको ठहरे कानुनबमोजिम सजाय स्वीकार गर्नेछु भनी सही छाप गर्ने ।

दायाँ बूढी औलाको छाप मिति.....

बाँया बूढी औलाको छाप.....

माथि लेखिएको बेहोरा ठीक छ भनी प्रमाणित गर्ने नेपाल सरकारको राजपत्राङ्कित अधिकृत वा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका अधिकृतको सही

कार्यालय मिति.....

हालको नोकरी विवरण

आदेशको		नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, का.मु. काज र विभागीय सजाय आदि				कैफियत
प.स.	मिति	प्रकार	पद र श्रेणी	तलब-भत्ता	शाखा	

तालिमको विवरण

तालिमको नाम	तालिमको प्रकार	अवधि		तालिम लिइएका मुख्य विषयहरू	श्रेणी	तालिम दिने संस्थाको नाम र ठेगाना	कैफियत
		देखि	सम्म				

विशेष निपुणता

विशेष देखल भएको		नेपाली भाषा शुद्ध र राम्रो लेख्ने क्षमताको सफारिस	अनुसन्धान, प्रकाशन र सर्वेक्षण			कैफियत
विषय	सिफारिश मिति		विषय	प्रकाशन	मूल्याङ्कन-समितिको सिफारिस मिति	

विभूषण

विभूषणको नाम	प्राप्ति मिति	विभूषण पाएको विवरण (कारण)	सहूलियत	कैफियत

प्रमाणित गर्ने

(सनत रेग्मी)

सदस्य-सचिव, प्राज्ञ-सभा